

เอกสารประกอบหลักสูตร
โรงเรียนพุทธิโสภณ พุทธศักราช ๒๕๖๘
ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
รายวิชา สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต ๑
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

เอกสารประกอบหลักสูตรโรงเรียนพุทธโสภณ พุทธศักราช ๒๕๖๘ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ฉบับปรับปรุงพุทธศักราช ๒๕๖๐ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา
และวัฒนธรรม ได้จัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ของโรงเรียน
พุทธโสภณ เพื่อให้มีความเหมาะสมกับบริบทและสภาพของโรงเรียนพุทธโสภณ รวมทั้งท้องถิ่น

ขอขอบพระคุณคณะกรรมการจัดทำเอกสารประกอบหลักสูตรทุกท่าน ที่ได้ให้ความร่วมมือร่วมแรง
ร่วมใจจนสำเร็จลุล่วงด้วยดี และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าเอกสารฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อครูผู้สอนและผู้
เกี่ยวข้องในการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการศึกษา

คณะผู้จัดทำ
โรงเรียนพุทธโสภณ

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	๗
ส่วนนำ	๑
คุณภาพผู้เรียน สมรรถนะหลัก	๙
สาระและมาตรฐานการเรียนรู้	๒๕
ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง	๒๖
โครงสร้างเวลาเรียน	๒๙
คำอธิบายรายวิชา	๓๒
โครงสร้างรายวิชา	๓๕
การออกแบบหน่วยการเรียนรู้	๔๔

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนพุทธโสภณ พุทธศักราช ๒๕๖๘ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

๑. ส่วนนำ

๑.๑ ความเป็นมา

โรงเรียนพุทธโสภณ ได้รับการประกาศเป็นโรงเรียนนำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดเชียงใหม่ รุ่นที่ ๓ ปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๗ เมื่อวันที่ ๑๕ กรกฎาคม พ.ศ.๒๕๖๗ ซึ่งเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของ พระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ.๒๕๖๒ โรงเรียนจึงได้ดำเนินการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร หลักสูตรโรงเรียนพุทธโสภณ พุทธศักราช ๒๕๖๘ โดยยึดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช ๒๕๕๑ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๑) เป็นหลักโดยอิงสมรรถนะหลักของผู้เรียนในการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนา ผู้เรียนในระดับประถมศึกษาให้มีคุณภาพ ยึดองค์ประกอบหลักสำคัญ ๔ ส่วน คือ หลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ นโยบาย/จุดเน้นของรัฐบาลและกระทรวงศึกษาธิการ การจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนมาตรฐานสากล และสาระการเรียนรู้เพิ่มเติมตามจุดเน้นของสถานศึกษาและแผนการเรียน เป็นกรอบในการจัดทำรายละเอียด เพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน และให้เหมาะสมกับ สภาพชุมชนท้องถิ่น และจุดเน้นของสถานศึกษา เพื่อให้ครูผู้สอนสามารถนำไปจัดการเรียนรู้ได้อย่าง หลากหลาย โดยกำหนดให้มีสาระการเรียนรู้ที่สถานศึกษาใช้เป็นหลักเพื่อสร้างพื้นฐานด้านความรู้ ความคิด ความเข้าใจ และการแก้ปัญหา เสริมสร้างความเป็นมนุษย์ ส่งเสริมศักยภาพในการคิด และการทำงาน

โรงเรียนพุทธโสภณจัดการเรียนการสอน ตามความต้องการของผู้ปกครองและนักเรียนใน ๓ แผนการเรียน ได้แก่ แผนการเรียนห้องเรียนทั่วไป แผนการเรียนห้องเรียนพิเศษภาษาอังกฤษ Mini English Program (MEP) และแผนการเรียนห้องเรียนพิเศษวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ โดยจัดการเรียนการสอนในรายวิชาพื้นฐาน ๘ กลุ่มสาระการเรียนรู้ รวมถึงสาระการเรียนรู้เพิ่มเติมตามจุดเน้นของโรงเรียน ได้แก่รายวิชาคอมพิวเตอร์ พื้นฐาน วิชาภาษาจีนเพิ่มเติม วิชาการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ (IS : Independent Study) วิชาสมรรถนะ และ วิชาวิทยาศาสตร์พลังสิบในทุกแผนการเรียน นอกจากนี้จัดสาระการเรียนรู้เพิ่มเติมตามจุดเน้นแต่ละแผนการเรียน ดังนี้ แผนการเรียนห้องเรียนทั่วไปจัดรายวิชาภาษาไทยเพิ่มเติมในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๓ และ รายวิชาด้านพุทธศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๖ แผนการเรียนห้องเรียน MEP จัดรายวิชา ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในระดับชั้น ป.๑-๖ และรายวิชา Science ในระดับชั้น ป.๑-๓ แผนการเรียน ห้องเรียนพิเศษวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ จัดให้มีรายวิชาวิทยาศาสตร์เพิ่มเติมในระดับชั้น ป.๑-๓ และวิชา คณิตศาสตร์เพิ่มเติมในทุกระดับชั้น สำหรับกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จัดให้มีกิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียน และกิจกรรมเพื่อสังคมและจิตสาธารณะ เพื่อพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ และสังคม เป็นการเสริมสร้างการเรียนรู้ นอกเหนือจากสาระการเรียนรู้หลักทั้ง ๘ กลุ่มสาระการเรียนรู้ นอกจากนี้ในการ วัดและประเมินผลเน้นหลักการพื้นฐาน ๒ ประการ ได้แก่ การประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียนและการประเมินเพื่อ ตัดสินผลการเรียน โดยผู้เรียนได้รับการพัฒนาและประเมินตามตัวชี้วัดเพื่อให้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ สะท้อนสมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ใช้ผลการประเมินเป็นข้อมูลและ สารสนเทศแสดงพัฒนาการ ความก้าวหน้าและความสำเร็จทางการเรียนของผู้เรียน เป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์ ต่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนา และเรียนรู้อย่างเต็มตามศักยภาพตามวิสัยทัศน์ของโรงเรียน ว่า

“ภายในปี ๒๕๗๐ โรงเรียนพุทธโสภณ เป็นสถานศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐานสากล มุ่งพัฒนา ผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานชาติ เรียนรู้ตลอดชีวิต สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่าง ยั่งยืน”

๑.๒ ปรัชญา วิสัยทัศน์ พันธกิจของสถานศึกษา

ปรัชญาของสถานศึกษา

พุทธิโสภณ (พุท ทิ โส พะ นะ) ปัญญาเป็นเครื่องรอบรู้เจริญด้วยธรรมะ

วิสัยทัศน์ของสถานศึกษา

ภายในปี ๒๕๗๐ โรงเรียนพุทธิโสภณ เป็นสถานศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐานสากล มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานชาติ เรียนรู้ตลอดชีวิต สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างยั่งยืน

พันธกิจของสถานศึกษา

๑. จัดการศึกษาเพื่อความเป็นเลิศของผู้เรียนให้มีสมรรถนะตามศักยภาพ เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน และพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีสมรรถนะตามหลักสูตร มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑

๒. สร้างเสริมผู้เรียนให้เป็นคนดี มีคุณธรรม ตามวิถีไทย ยึดหลักการปกครองระบบประชาธิปไตยและยอมรับการเปลี่ยนแปลงต่อสังคมโลก

๓. พัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา ให้มีความรู้ ความสามารถ มีคุณภาพตามมาตรฐานตำแหน่งและวิทยฐานะ เป็นนวัตกรทางการศึกษา

๔. พัฒนาสถานศึกษาและระบบการบริหารจัดการศึกษาทุกระดับให้มีความปลอดภัยและสถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาเพื่อเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs) ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๕. เสริมสร้างโอกาส ความเสมอภาค ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา เพิ่มประสิทธิภาพของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ให้ผู้เรียนทุกคนได้รับการบริการทางการศึกษาอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม

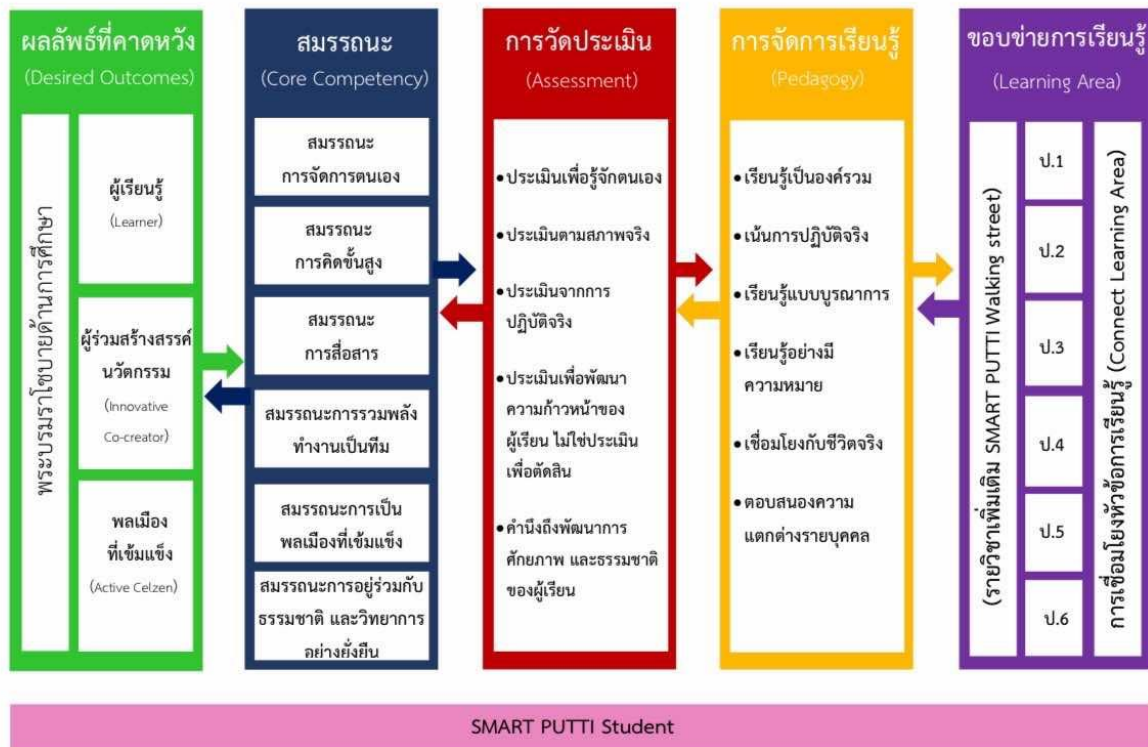
๖. ส่งเสริมทักษะด้านเทคโนโลยี และดิจิทัลเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรมเพื่อสังคมที่มั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืน

๗. บริหารจัดการโรงเรียนด้วยระบบคุณภาพ โดยการมีส่วนร่วมของคณะบุคคล องค์กรเครือข่าย ผู้ปกครองและชุมชน

๑.๓ หลักการ แนวคิดของสถานศึกษา ในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาอิงฐานสมรรถนะ (School Concept)

โรงเรียนพุทธิโสภณมีกรอบแนวคิดในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโดยยึดอัตลักษณ์ของโรงเรียนคือ SMART PUTTI Student เพื่อให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะ ในด้านการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวัน (S=Sufficiency economy philosophy) การยึดมั่นหลักคุณธรรมและการทำสมาธิ (M=Morals and meditation) การมุ่งเน้นความเป็นเลิศทางวิชาการและความแข็งแกร่งด้วยมวลประสบการณ์ (A=Academic excellence) การอบรมบ่มเพาะเยาวชนให้เป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบ รักสะอาด มารยาทดีและมีระเบียบวินัย (R=Responsibility and discipline) การส่งเสริมความสามารถพิเศษและฝึกฝนทักษะภาษาอังกฤษและภาษาจีนเพื่อการสื่อสาร (T=Talent and the smart way to English) การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน (P=Participation) มีความเข้าใจ ตระหนัก ร่วมพัฒนา (U=Understanding) การใช้เทคโนโลยีและมีเทคนิคในการเรียนรู้ (TT=Technology and teaching techniques) และการนำนวัตกรรมใหม่ๆ มาใช้ในกระบวนการเรียนรู้ (I=Innovation)

กรอบแนวคิดหลักสูตรอิงสมรรถนะ (Competency – based Curriculum Framework)

ภาพ School Concept

๑.๔ วิสัยทัศน์ พันธกิจของหลักสูตรสถานศึกษาอิงสมรรถนะ

วิสัยทัศน์ของหลักสูตร

วิสัยทัศน์หลักสูตรโรงเรียนพุทธิโสภณยึดตามวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา ดังนี้ “ภายในปี ๒๕๗๐ โรงเรียนพุทธิโสภณเป็นสถานศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐานสากล มุ่งพัฒนาผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานชาติ เรียนรู้ตลอดชีวิต สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างยั่งยืน”

พันธกิจของหลักสูตร

พันธกิจของหลักสูตรโรงเรียนพุทธิโสภณ ยึดตามพันธกิจแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ดังนี้

- จัดการศึกษาเพื่อความเป็นเลิศของผู้เรียนให้มีสมรรถนะตามศักยภาพ เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน และพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีสมรรถนะและมีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑
- สร้างเสริมผู้เรียนให้เป็นคนดี มีคุณธรรมตามวิถีไทย ยึดหลักการปกครองระบบประชาธิปไตยและยอมรับการเปลี่ยนแปลงต่อสังคมโลก
- พัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถ มีคุณภาพตามศักยภาพ เป็นนวัตกรรมทางการศึกษา
- พัฒนาสถานศึกษาและระบบบริหารจัดการศึกษาทุกระดับให้มีความปลอดภัยและสถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาเพื่อเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

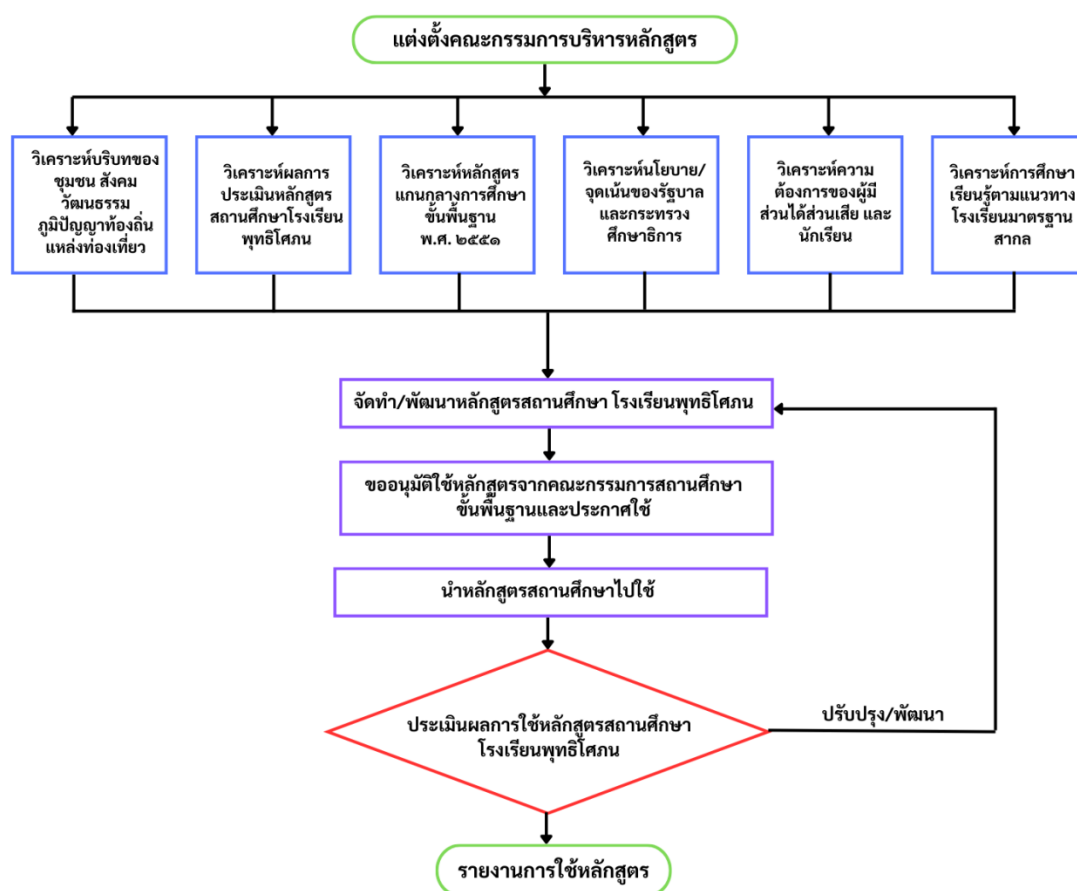
๕. เสริมสร้างโอกาส ความเสมอภาค ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา เพิ่มประสิทธิภาพของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ให้ผู้เรียนทุกคนได้รับการบริการทางการศึกษาอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม

๖. ส่งเสริมทักษะด้านเทคโนโลยี และดิจิทัลเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรมเพื่อสังคมที่มั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืน

๗. บริหารจัดการโรงเรียนด้วยระบบคุณภาพ โดยการมีส่วนร่วมของคณะบุคคล องค์กรเครือข่าย ผู้ปกครองและชุมชน

๑.๕ กระบวนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาอิงฐานสมรรถนะ

โรงเรียนพุทธิโสภณมีกระบวนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาอิงฐานสมรรถนะ เพื่อให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์ที่วางไว้ ซึ่งหลักสูตรสถานศึกษาถือเป็นสิ่งสำคัญยิ่งในการดำเนินการจัดการศึกษา โดยคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดลักษณะของหลักสูตรสถานศึกษาที่มีคุณภาพไว้ว่า ต้องเป็นหลักสูตรที่มีความยืดหยุ่น สอดคล้องกับเป้าหมายและวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดทำและพัฒนาหลักสูตร ดังนั้น โรงเรียนพุทธิโสภณจึงได้ดำเนินการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ตามกระบวนการจัดทำและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนพุทธิโสภณ ตามแผนภาพ

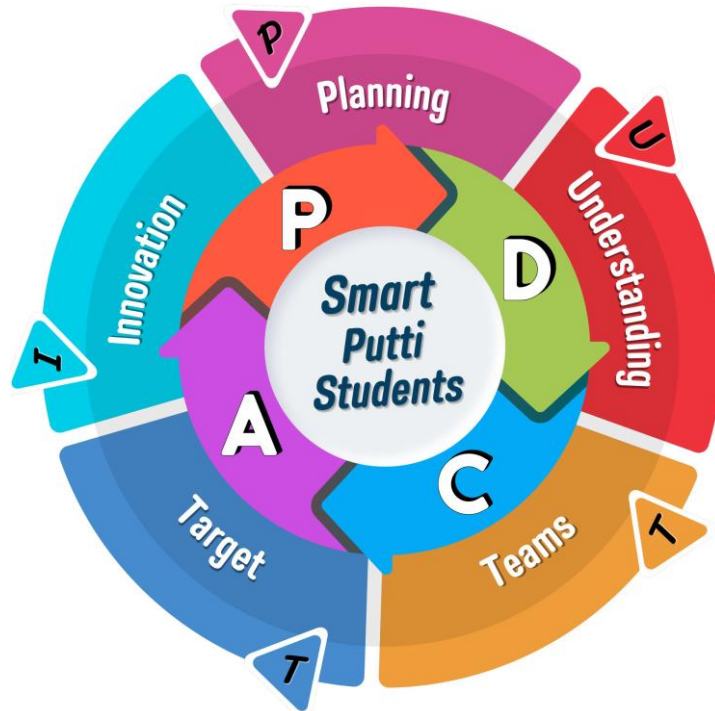

ภาพ กระบวนการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาอิงฐานสมรรถนะโรงเรียนพุทธิโสภณ

โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

๑. แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

๒. ศึกษานวัตกรรมรูปแบบการบริหาร PUTTI Model เพื่อใช้ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนพุทธิโศภนให้บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ คือ SMART PUTTI Student จากนั้นคณะกรรมการบริหารหลักสูตรร่วมกันวางแผนและออกแบบกระบวนการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับ PUTTI Model และ Smart Putti Student ดังแสดงไว้ในแผนภาพ

ภาพ รูปแบบการบริหาร PUTTI Model

ภาพ SMART PUTTI Student

๓. นำผลการวิเคราะห์ที่ได้มาจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโดยใช้การเรียนรู้ ๓ รูปแบบ ได้แก่ แผนการเรียนห้องเรียนทั่วไป แผนการเรียนห้องเรียน Mini English Program และแผนการเรียนห้องเรียน พิเศษวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ให้สัมพันธ์สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์ ของโรงเรียนพุทธิโศภน

๔. กำหนดโครงสร้างหลักสูตร สาระการเรียนรู้หลัก สาระการเรียนรู้เพิ่มเติม ให้มีความสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์ของโรงเรียนพุทธิโศภน

๕. จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาอิงฐานสมรรถนะให้มีความยืดหยุ่นและสอดคล้องกับหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ และมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดฯ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๐)

๖. จัดหาสื่อและเทคโนโลยีที่เหมาะสม และมีความสอดคล้องต่อการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนพุทธิโศภน

๗. กำหนดแนวทางการวัดและประเมินผลและระเบียบการวัดและประเมินผล

๘. ขออนุมัติการใช้หลักสูตรจากคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนพุทธิโศภน และ ประกาศใช้หลักสูตร

๙. ครูและบุคลากรโรงเรียนพุทธิโศภนจัดทำกำหนดการจัดการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ วัดและประเมินผลการเรียนรู้

๑๐. ครูและบุคลากรโรงเรียนพุทธิโศภนร่วมกันประเมินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา

๑๑. คณะกรรมการบริหารหลักสูตรสรุปและจัดทำรายงานผลการประเมินหลักสูตร สถานศึกษาและปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา

๑.๖ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน สมรรถนะหลัก ของผู้เรียน

จุดมุ่งหมายของหลักสูตร

หลักสูตรโรงเรียนพุทธิโศภน ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช ๒๕๖๘ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๐) มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดมุ่งหมายเพื่อให้เกิดกับผู้เรียนเมื่อจบการศึกษา ขั้นพื้นฐาน ดังนี้

๑. มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตน ตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๒. มีความรู้ ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต มีศักยภาพเป็นพลโลก

๓. มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัย และรักการออกกำลังกาย

๔. มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครอง ตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

๕. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน

หลักสูตรโรงเรียนพุทธโศภน ฉบับปรับปรุงพุทธศักราช ๒๕๖๘ มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ดังนี้

๑. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
๒. ซื่อสัตย์สุจริต
๓. มีวินัย
๔. ใฝ่เรียนรู้
๕. อยู่อย่างพอเพียง
๖. มุ่งมั่นในการทำงาน
๗. รักความเป็นไทย
๘. มีจิตสาธารณะ

ทำไมต้องเรียนสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

สังคมโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วตลอดเวลา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ ว่ามนุษย์ดำรงชีวิตอย่างไร ทั้งในฐานะปัจเจกบุคคล และการอยู่ร่วมกันในสังคม การปรับตัวตามสภาพแวดล้อม การจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด นอกจากนี้ ยังช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจถึงการพัฒนา เปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย กาลเวลา ตามเหตุปัจจัยต่างๆ ทำให้เกิดความเข้าใจในตนเอง และผู้อื่น มีความอดทน อดกลั้น ยอมรับในความแตกต่าง และมีคุณธรรม สามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิต เป็นพลเมืองดีของประเทศชาติ และสังคมโลก

เรียนรู้อะไรในสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมว่าด้วยการอยู่ร่วมกันในสังคม ที่มีความเชื่อมสัมพันธ์กัน และมีความแตกต่างกันอย่างหลากหลาย เพื่อช่วยให้สามารถปรับตนเองกับบริบทสภาพแวดล้อม เป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบ มีความรู้ ทักษะ คุณธรรม และค่านิยมที่เหมาะสม โดยได้กำหนดสาระต่างๆไว้ ดังนี้

- **ศาสนา ศีลธรรมและจริยธรรม** แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ การนำหลักธรรมคำสอนไปปฏิบัติในการพัฒนาตนเอง และการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข เป็นผู้กระทำความดี มีค่านิยมที่ดีงาม พัฒนาตนเองอยู่เสมอ รวมทั้งบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคมและส่วนรวม

- **หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิต** ระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบัน การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ลักษณะและความสำคัญ การเป็นพลเมืองดี ความแตกต่างและความหลากหลายทางวัฒนธรรม ค่านิยม ความเชื่อ ปณิธานค่านิยมด้านประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สิทธิ หน้าที่ เสรีภาพการดำเนินชีวิตอย่างสันติสุขในสังคมไทยและสังคมโลก

- **เศรษฐศาสตร์** การผลิต การแจกจ่าย และการบริโภคสินค้าและบริการ การบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดอย่างมีประสิทธิภาพ การดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ และการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวัน
- **ภูมิศาสตร์** ลักษณะของโลกทางกายภาพ ลักษณะทางกายภาพ แหล่งทรัพยากร และภูมิอากาศของประเทศไทย และภูมิภาคต่างๆ ของโลก การใช้แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ ความสัมพันธ์กันของสิ่งต่างๆ ในระบบธรรมชาติ ความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ และสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น การนำเสนอข้อมูลภูมิสารสนเทศ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

คุณภาพผู้เรียน

จบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓

- ได้เรียนรู้เรื่องเกี่ยวกับตนเองและผู้ที่อยู่รอบข้าง ตลอดจนสภาพแวดล้อมในท้องถิ่น ที่อยู่อาศัย และเชื่อมโยงประสบการณ์ไปสู่โลกกว้าง
- ผู้เรียนได้รับการพัฒนาให้มีทักษะกระบวนการ และมีข้อมูลที่จำเป็นต่อการพัฒนาให้เป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม ประพฤติปฏิบัติตามหลักคำสอนของศาสนาที่ตนนับถือ มีความเป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบ การอยู่ร่วมกันและการทำงานกับผู้อื่น มีส่วนร่วมในกิจกรรมของห้องเรียน และได้ฝึกหัดในการตัดสินใจ
- ได้ศึกษาเรื่องราวเกี่ยวกับตนเอง ครอบครัว โรงเรียน และชุมชนในลักษณะการบูรณาการ ผู้เรียนได้เข้าใจแนวคิดเกี่ยวกับปัจจุบันและอดีต มีความรู้พื้นฐานทางเศรษฐกิจได้ข้อคิดเกี่ยวกับรายรับ-รายจ่ายของครอบครัว เข้าใจถึงการเป็นผู้ผลิต ผู้บริโภค รู้จักการออมขั้นต้นและวิธีการเศรษฐกิจพอเพียง
- ได้รับการพัฒนาแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม หน้าที่พลเมือง เศรษฐศาสตร์ ประวัติศาสตร์ และภูมิปัญญา เพื่อเป็นพื้นฐานในการทำความเข้าใจในขั้นที่สูงต่อไป

จบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

- ได้เรียนรู้เรื่องของจังหวัด ภาค และประเทศของตนเอง ทั้งเชิงประวัติศาสตร์ ลักษณะทางกายภาพ สังคม ประเพณี และวัฒนธรรม รวมทั้งการเมืองการปกครอง สภาพเศรษฐกิจโดยเน้นความเป็นประเทศไทย
- ได้รับการพัฒนาความรู้และความเข้าใจ ในเรื่องศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ปฏิบัติตนตามหลักคำสอนของศาสนาที่ตนนับถือ รวมทั้งมีส่วนร่วมศาสนพิธี และพิธีกรรมทางศาสนามากยิ่งขึ้น
- ได้ศึกษาและปฏิบัติตนตามสถานภาพ บทบาท สิทธิหน้าที่ในฐานะพลเมืองดีของท้องถิ่น จังหวัด ภาค และประเทศ รวมทั้งได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมตามขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม ของท้องถิ่นตนเองมากยิ่งขึ้น
- ได้ศึกษาเปรียบเทียบเรื่องราวของจังหวัดและภาคต่างๆของประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน ได้รับการพัฒนาแนวคิดทางสังคมศาสตร์ เกี่ยวกับศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม หน้าที่พลเมือง เศรษฐศาสตร์ ประวัติศาสตร์ และภูมิศาสตร์เพื่อขยายประสบการณ์ไปสู่การทำความเข้าใจ ในภูมิภาค ทั่วโลก ตะวันออก และตะวันตกเกี่ยวกับศาสนา คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมความเชื่อ ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม การดำเนินชีวิต การจัดระเบียบทางสังคม และการเปลี่ยนแปลงทางสังคมจากอดีตสู่ปัจจุบัน

สมรรถนะของผู้เรียน

สมรรถนะหลัก (Core Competencies) ตาม (ร่าง) กรอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๖๗ หมายถึง สมรรถนะที่กำหนดให้เป็นพื้นฐานที่นักเรียนทุกคนต้องได้รับการพัฒนาให้เป็นความสามารถติดตัวเมื่อจบการศึกษา มีลักษณะเป็นสมรรถนะข้ามสาระการเรียนรู้หรือคร่อมวิชา สามารถพัฒนาให้เกิดขึ้นแก่ผู้เรียนได้ในสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่หลากหลาย หรือสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาผู้เรียนให้เรียนรู้สาระต่าง ๆ ได้ดีขึ้น เป็นสมรรถนะที่มีลักษณะ “content – free” คือ ไม่ขึ้นกับเนื้อหาสาระของศาสตร์ใด ๆ อย่างไรก็ตามสมรรถนะหลักโดยตัวมันเองไม่ได้ปราศจากความรู้ แต่ความรู้ที่เป็นองค์ประกอบของสมรรถนะหลักจะเป็นองค์ความรู้เชิงกระบวนการ (Procedural Knowledge) ซึ่งเป็นชุดของขั้นตอนหรือการปฏิบัติเพื่อดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายของสมรรถนะนั้น ๆ เป็นได้ทั้งกระบวนการที่ใช้เฉพาะศาสตร์หรือบูรณาการข้ามศาสตร์ เช่น ความรู้ที่เป็นองค์ประกอบของสมรรถนะการคิดขั้นสูงเป็นเป็นชุดความรู้ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการคิดประเภทต่าง ๆ เช่น การคิดวิเคราะห์ การคิดเชิงวิพากษ์ และการคิดสร้างสรรค์ ประกอบด้วยสมรรถนะหลัก ๖ ด้าน ได้แก่

สมรรถนะที่ ๑ การจัดการตนเอง

สมรรถนะที่ ๒ การคิดขั้นสูง

สมรรถนะที่ ๓ การสื่อสาร

สมรรถนะที่ ๔ การรวมพลังทำงานเป็นทีม

สมรรถนะที่ ๕ การเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง

สมรรถนะที่ ๖ การอยู่ร่วมกับธรรมชาติและวิทย์การอย่างยั่งยืน

สมรรถนะที่ ๑ การจัดการตนเอง

สมรรถนะการจัดการตนเองมีนิยามคือ การรู้จักรัก เห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น การพัฒนาปัญญาภายใน ตั้งเป้าหมายในชีวิต และกำกับตนเองในการเรียนรู้และใช้ชีวิต การจัดการอารมณ์และความเครียด รวมถึงการจัดการปัญหาและภาวะวิกฤต สามารถฟื้นคืนสู่สภาวะสมดุล (Resilience) เพื่อไปสู่ความสำเร็จของเป้าหมายในชีวิต มีสุขภาวะที่ดีและมีสัมพันธภาพกับผู้อื่นได้ดี

องค์ประกอบของสมรรถนะการจัดการตนเอง มีดังนี้

๑. การเห็นคุณค่าในตนเอง : การรู้จัก รัก เห็นคุณค่าในตนเอง รู้จุดเด่น ข้อจำกัด ความสนใจ ความสามารถ ความถนัด และภาคภูมิใจในตนเอง มั่นใจในตนเอง เห็นอกเห็นใจ ให้เกียรติและเคารพสิทธิตนเองและผู้อื่น มีความรับผิดชอบในตนเอง

๒. การมีเป้าหมายในชีวิต : การตั้งเป้าหมายในชีวิต มีวินัยในตนเอง สามารถบริหารจัดการเวลา ทรัพยากร สามารถพึ่งพาและกำกับตนเองให้ไปสู่เป้าหมายในชีวิต และมีสุขภาวะที่ดี

๓. การจัดการอารมณ์และความเครียด : การรับรู้ เข้าใจ รู้เท่าทัน อารมณ์ ความรู้สึก ความคิด และความเครียดที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันของตนเอง เข้าใจสาเหตุและสามารถจัดการอารมณ์ ความรู้สึก และความคิดของตนเอง

๔. การจัดการปัญหาและภาวะวิกฤต : การรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากปัญหาและภาวะวิกฤต สามารถฟื้นคืนสู่สภาวะสมดุลได้ สามารถเตรียมการ ป้องกัน และแก้ไข เพื่อให้เกิดความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

ระดับสมรรถนะการจัดการตนเอง

ระดับ	ระดับการพัฒนา คำบรรยายระดับ	ระดับความสามารถ			
		ป.1-3	ป.4-6	ม.1-3	ม.4-6
1	รู้จักตนเอง (Knowing Self) ทางด้านกายภาพ ความชอบ ความสนใจ จัดการชีวิตประจำวันของตนเอง รับผิดชอบและจัดการอารมณ์และความรู้สึกพื้นฐาน ปฏิบัติตนตามบรรทัดฐานทางสังคมภายใต้การดูแลของผู้อื่น	เริ่มต้น			
2	รู้จักตนเองในจุดเด่น จุดควรพัฒนา มีวินัยในการดูแลจัดการชีวิตประจำวันของตนเอง รับผิดชอบและจัดการอารมณ์และความรู้สึกพื้นฐาน รู้จักคิดในการปฏิบัติตนตามบรรทัดฐานทางสังคมภายใต้การดูแลของผู้อื่น ตระหนักถึงสถานการณ์ที่เป็นปัญหาในชีวิตประจำวัน	กำลังพัฒนา			
3	รู้จักความสามารถของตนเอง มีวินัยในการดูแลจัดการชีวิตประจำวันของตนเอง รับผิดชอบและจัดการอารมณ์และความเครียด แยกแยะสิ่งถูกผิด หลีกเลี่ยงการนำพาตัวเองเข้าไปสู่ภาวะเสี่ยงตามคำแนะนำ อดทนต่อปัญหาในชีวิตประจำวันและการเรียน	สามารถ	เริ่มต้น		
4	รู้จักความสามารถของตนเอง มีวินัยในการดูแลจัดการชีวิตประจำวันของตนเอง รับผิดชอบและจัดการอารมณ์และความเครียด ตระหนักถึงข้อบกพร่อง จัดการปัญหาชีวิตประจำวันและการเรียนตามคำแนะนำ พร้อมเผชิญและยอมรับปัญหาที่เกิดขึ้น	เหนือความคาดหวัง	กำลังพัฒนา		
5	มีโน้ตค้นเกี่ยวกับตัวเอง (Self Concept) ที่ถูกต้อง สามารถตัดสินใจและมุ่งมั่นที่จะจัดการสิ่งที่จำเป็นสำหรับชีวิตและการเรียนของตนเอง รับผิดชอบและจัดการอารมณ์และความเครียด ละเว้นการกระทำที่ไม่ควรทำ รู้ทันการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น จัดการปัญหาชีวิตประจำวันและการเรียนตามคำแนะนำ		สามารถ	เริ่มต้น	
6	มีความมั่นใจและภาคภูมิใจในตนเอง (Self Esteem) สามารถตัดสินใจและวางแผนเกี่ยวกับชีวิตและการเรียนของตนเอง มีวินัยและมุ่งมั่นตั้งใจไปสู่เป้าหมาย รับผิดชอบและจัดการอารมณ์และความเครียด มีจุดยืนและความเชื่อของตัวเอง ปรับตัวรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น และสามารถฟื้นคืนจากสภาพปัญหาเมื่อเผชิญภาวะวิกฤตตามคำแนะนำ		เหนือความคาดหวัง	กำลังพัฒนา	
7	มีความภาคภูมิใจในตนเอง มีกรอบความคิดแบบเติบโต (Growth Mindset) สามารถกำกับตนเองให้ลงมือทำตามแผนเกี่ยวกับชีวิตและการเรียนของตนเอง รับผิดชอบและจัดการอารมณ์และความเครียด แยกแยะออกตามความเชื่อและจุดยืนของตัวเอง แก้ไขปัญหา มีความรับผิดชอบในผลของการกระทำของตนเอง และฟื้นคืนจากสภาพปัญหาเมื่อเผชิญภาวะวิกฤตตามคำปรึกษา			สามารถ	เริ่มต้น
8	มีกรอบความคิดแบบเติบโต สามารถกำกับตนเองให้ลงมือทำตามแผนเกี่ยวกับชีวิตและการเรียนของตนเอง และสะท้อนความก้าวหน้าของตนเอง รู้ทันและจัดการอารมณ์และความเครียด มีความรับผิดชอบในผลของการกระทำของตนเอง วางแผนป้องกันปัญหาและความเสี่ยง และฟื้นคืนจากสภาพปัญหาเมื่อเผชิญภาวะวิกฤต			เหนือความคาดหวัง	กำลังพัฒนา
9	มีภาพอนาคตของตนเอง (Ideal Self) ที่ต้องการจะเป็น มองเห็นข้อจำกัดและแนวทางการพัฒนาตนเอง กำหนด อดทน อดกลั้น ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ค่านิยม และความเชื่อของตนเอง ตามแผนพัฒนาตนเอง รู้ทันและจัดการอารมณ์และความเครียด และสามารถฟื้นคืนจากสภาพปัญหาได้ด้วยตนเองเมื่อเผชิญภาวะวิกฤต				สามารถ
10	มีความสุขกับชีวิตที่ตนเองเป็นอยู่ มุ่งมั่นเพื่อความสำเร็จแม้ต้องเผชิญความท้าทายที่เข้ามาในชีวิต รู้ทันและจัดการอารมณ์และความเครียด สามารถสร้างมุมมอง ค่านิยมใหม่ ให้กับตนเอง และสามารถฟื้นคืนจากสภาพปัญหาเมื่อเผชิญภาวะวิกฤต				เหนือความคาดหวัง

สมรรถนะที่ ๒ การคิดขั้นสูง

สมรรถนะการคิดขั้นสูงมีนิยาม คือ สามารถคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และตัดสินใจอย่างมีวิจารณญาณ บนหลักเหตุผลอย่างรอบด้าน โดยใช้คุณธรรมกำกับการตัดสินใจได้อย่างมีวิจารณญาณ มีความสามารถคิดอย่างเป็นเหตุเป็นผลด้วยความเข้าใจถึงความเชื่อมโยงของสรรพสิ่งที่อยู่ร่วมกันอย่างเป็นระบบ ใช้จินตนาการ และความรู้สร้างทางเลือกใหม่ เพื่อแก้ปัญหาที่ซับซ้อนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

องค์ประกอบของสมรรถนะการคิดขั้นสูง มีดังนี้

๑. การคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Thinking : HOT-CTC) หมายถึง การคิดพิจารณา ไตร่ตรองอย่างมีเหตุผลที่มีจุดประสงค์เพื่อตัดสินว่าสิ่งใดควรเชื่อหรือควรกระทำ โดยอาศัยการใช้ทักษะหรือกลยุทธ์ต่าง ๆ เพื่อเพิ่มความเป็นไปได้ของผลลัพธ์จากการตัดสินใจที่ดี เช่น ทักษะการตีความ ประเมิน วิเคราะห์ สรุปความ และอธิบาย ตามหลักฐาน แนวคิด วิธีการ กฎเกณฑ์ หรือบริบทต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลที่รวบรวม หรือข้อมูลจากการสังเกต ประสบการณ์ การใช้เหตุผล การสะท้อนคิด การสื่อสาร และการโต้แย้ง

๒. การคิดเชิงระบบ (System Thinking : HOT-STM) หมายถึง การคิดที่แสดงให้เห็นโครงสร้างทั้งหมดที่เชื่อมโยงสัมพันธ์กันเป็นหนึ่งเดียวกันภายใต้บริบท/ปัจจัยของสิ่งแวดล้อมที่เกิดปัญหานั้น ๆ โดยมองปัญหาให้ลึกไกลไปกว่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ให้เห็นถึงแบบแผนหรือรูปแบบพฤติกรรมที่เกิดขึ้นให้เห็นรากเหง้าของสถานการณ์และปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับสถานการณ์นั้น ๆ จนเกิดความเข้าใจในสถานการณ์ของระบบนั้นอย่างลึกซึ้ง นำไปสู่การแก้ปัญหาที่รากเหง้าของปัญหาอย่างแท้จริง

๓. การคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking : HOT-CRT) หมายถึง การคิดที่หลากหลาย ริเริ่ม ประเมิน ปรับปรุง และพัฒนาต่อยอดความคิด เพื่อการแก้ปัญหาหรือสร้างทางเลือกที่มีประสิทธิภาพ การสร้างความก้าวหน้าในความรู้ หรือการแสดงออกอย่างสร้างสรรค์ โดยอาศัยจินตนาการและทักษะพื้นฐานด้านการคิดริเริ่ม คิดคล่อง คิดยืดหยุ่น คิดละเอียดลออ คิดหลากหลาย คิดวิเคราะห์และสังเคราะห์เพื่อให้ได้สิ่งใหม่ที่ดีกว่า แตกต่างไปจากเดิม มีประโยชน์ และมีคุณค่าต่อตนเอง ผู้อื่น และสังคมมากกว่าเดิม

๔. การคิดแก้ปัญหา (Problem Solving Thinking : HOT-PRB) หมายถึง การคิดของบุคคลในการระบุปัญหา นิยามปัญหา รวบรวมข้อมูลเพื่อแก้ปัญหา ออกแบบวิธีการแก้ปัญหา เลือกทางเลือกในการแก้ปัญหาและดำเนินการแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีเกณฑ์ที่ชัดเจนและครอบคลุมทุกมิติ

ระดับสมรรถนะการคิดขั้นสูง

ระดับการพัฒนา		ระดับความสามารถ			
ระดับ	คำบรรยายระดับ	ป.1-3	ป.4-6	ม.1-3	ม.4-6
1	ตั้งคำถามหรือระบุปัญหาอย่างง่ายจากการสังเกตสิ่งต่าง ๆ รอบตัว สถานการณ์ หรือปรากฏการณ์ในชีวิตประจำวัน สังเกต จำแนก สำรวจ วางแผน รวบรวมข้อมูลหรือทรัพยากร สรุปข้อมูล และเสนอแนวทางแก้ปัญหาอย่างง่ายได้ สามารถจินตนาการและเสนอความคิดได้อย่างอิสระ ตลอดจนสามารถผลิตผลงานอย่างง่ายโดยอาศัยต้นแบบ	เริ่มต้น			
2	ตั้งคำถามหรือระบุปัญหาอย่างง่ายจากการสังเกตสิ่งต่าง ๆ รอบตัว สถานการณ์ หรือปรากฏการณ์ในชีวิตประจำวัน สังเกต จำแนก หรือระบุความสัมพันธ์ของสิ่งที่เกี่ยวข้องกับปรากฏการณ์หรือสถานการณ์นั้น ๆ ได้ สามารถสำรวจ วางแผน รวบรวมข้อมูลหรือทรัพยากร สรุปข้อมูล และเสนอแนวทางแก้ปัญหาอย่างง่ายได้ พร้อมแสดงเหตุผลและประเมินความเหมาะสมของคำตอบ สามารถจินตนาการและเสนอความคิดได้อย่างคล่องแคล่ว หลายประเภทและหลายทิศทาง ตลอดจนสามารถผลิตผลงานอย่างง่ายโดยอาศัยต้นแบบ				
3	ตั้งคำถามหรือระบุปัญหาอย่างง่ายจากการสังเกตสิ่งต่าง ๆ รอบตัว สถานการณ์ หรือปรากฏการณ์ในชีวิตประจำวัน สังเกต จำแนก หรือระบุความสัมพันธ์ของสิ่งที่เกี่ยวข้องกับปรากฏการณ์หรือสถานการณ์นั้น ๆ ได้ สามารถสำรวจ วางแผน รวบรวมข้อมูลหรือทรัพยากร แปลความหมายข้อมูลด้วยหลักฐานเชิงประจักษ์ และสรุปข้อมูล เพื่อเปรียบเทียบ ประเมิน ตัดสินใจ หรือเสนอแนวทางแก้ปัญหาอย่างง่ายได้ พร้อมแสดงเหตุผล โดยคำนึงถึงความเหมาะสมของการออกแบบวิธีการแก้ปัญหา สามารถจินตนาการและเสนอความคิดได้อย่างคล่องแคล่ว หลากหลาย โดยใช้ความคิดที่แปลกใหม่ที่ไม่ซ้ำใคร ตลอดจนสามารถผลิตผลงานตามจินตนาการโดยอาศัยต้นแบบ	สามารถ	เริ่มต้น		
4	ตั้งคำถามหรือระบุปัญหาอย่างง่ายจากการสังเกตสิ่งต่าง ๆ รอบตัว สถานการณ์ หรือปรากฏการณ์ในชีวิตประจำวันโดยละเอียดหรือจากผลที่ไม่คาดคิดมาก่อน สามารถวางแผนและดำเนินการสำรวจตรวจสอบโดยใช้เครื่องมือหรือเทคโนโลยีพื้นฐาน เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลพื้นฐานที่ใช้เป็นหลักฐาน เลือกวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล พร้อมทั้งประเมินความถูกต้องและข้อจำกัดของข้อมูล วิเคราะห์และจัดลำดับสาเหตุของปัญหา โดยสามารถรวบรวมปัจจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาหรือสถานการณ์ และวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงเหตุและผลของปัจจัยต่าง ๆ สามารถจินตนาการและเสนอความคิดได้อย่างคล่องแคล่ว หลากหลาย โดยใช้ความคิดที่แปลกใหม่ที่ไม่ซ้ำใคร หรือพัฒนาต่อยอดจากของเดิม พร้อมแสดงการแปลความหมายข้อมูลและหลักฐานเชิงประจักษ์	เหนือความคาดหวัง	กำลังพัฒนา		
5	ตั้งคำถามหรือระบุปัญหาที่ซับซ้อน จากการสังเกตสิ่งต่าง ๆ สถานการณ์ หรือ ปรากฏการณ์ในชีวิตประจำวันโดยละเอียด สามารถวางแผนและดำเนินการการสำรวจตรวจสอบโดยใช้เครื่องมือหรือเทคโนโลยีพื้นฐาน เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลพื้นฐานที่ใช้เป็นหลักฐาน เลือกวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เครื่องมือต่าง ๆ เพื่อสร้างข้อสรุปที่แม่นยำและน่าเชื่อถือ สามารถพัฒนาชิ้นงานหรือวิธีการ โดยใช้ความคิดที่แปลกใหม่ ที่ไม่ซ้ำใครหรือพัฒนาต่อยอดจากของเดิม รูปแบบแผนของพฤติกรรมและองค์ประกอบต่าง ๆ ในปัญหาหรือสถานการณ์นั้น เพื่อสร้างแบบจำลองอย่างง่าย พร้อมแสดงการแปลความหมายข้อมูลและหลักฐานเชิงประจักษ์ ลงข้อสรุปได้อย่างถูกต้อง และนำเสนอและเปรียบเทียบข้อสรุปที่เหมือนหรือแตกต่างกับข้อสรุปของตน		สามารถ	เริ่มต้น	
6	ตั้งคำถามหรือระบุปัญหาหรือสถานการณ์ที่ซับซ้อน จากการสังเกตสิ่งต่าง ๆ สถานการณ์หรือปรากฏการณ์ในชีวิตประจำวันโดยละเอียด ระบุสาเหตุของปัญหา แยกปัญหาเป็นปัญหาย่อย ๆ สามารถวางแผนและดำเนินการการสำรวจตรวจสอบโดยใช้เครื่องมือหรือเทคโนโลยีเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลพื้นฐานที่ใช้เป็นหลักฐาน เลือกวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล เปรียบเทียบแหล่งข้อมูลและข้อเท็จจริงได้ วิเคราะห์แนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงในปัญหาหรือสถานการณ์และสร้างแบบจำลองเพื่อแสดงโครงสร้างของปัญหาหรือสถานการณ์ได้ พัฒนาชิ้นงาน วิธีการหรือนวัตกรรม โดยใช้ความคิดที่แปลกใหม่ที่ไม่ซ้ำใคร หรือพัฒนาต่อยอดจากของเดิม ให้เหมาะสมต่อการใช้งานจริง พร้อมแสดงการแปลความหมายข้อมูลและหลักฐานเชิงประจักษ์ ลงข้อสรุปได้อย่างถูกต้อง นำเสนอข้อสรุปรวมทั้งเปรียบเทียบและประเมินข้อสรุปที่แตกต่างหรือตรงกันข้ามกับข้อสรุปของตน และสามารถปรับปรุงข้อสรุปของตนตามข้อมูลและหลักฐานใหม่		เหนือความคาดหวัง	กำลังพัฒนา	

ระดับการพัฒนา		ระดับความสามารถ			
ระดับ	คำบรรยายระดับ	ป.1-3	ป.4-6	ม.1-3	ม.4-6
7	ตั้งคำถามหรือระบุปัญหาหรือสถานการณ์ที่ยากและซับซ้อน จากการสังเกตสิ่งต่าง ๆ สถานการณ์หรือปรากฏการณ์ในชีวิตประจำวันโดยละเอียดหรือจากผลที่ไม่คาดคิดมาก่อน เพื่อหาข้อมูลเพิ่มเติมและหาความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ พร้อมเสนอวิธีการระบุสาเหตุของปัญหา แยกปัญหาเป็นปัญหาย่อย ๆ สามารถวางแผนและดำเนินการการสำรวจตรวจสอบโดยใช้เครื่องมือหรือเทคโนโลยีเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลพื้นฐานที่ใช้เป็นหลักฐาน เลือกวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เครื่องมือต่าง ๆ เพื่อสร้างข้อสรุปที่แม่นยำและน่าเชื่อถือ เปรียบเทียบแหล่งข้อมูลและข้อเท็จจริงได้ ประเมินผลกระทบของปัญหาโดยใช้วิธีการที่เหมาะสมและครอบคลุมทุกมิติ สร้างแบบจำลองเพื่อแสดงโครงสร้างของปัญหาหรือสถานการณ์ได้ พัฒนาชิ้นงาน วิธีการหรือนวัตกรรม โดยใช้ความคิดที่แปลกใหม่ที่ไม่ซ้ำใคร หรือพัฒนาต่อยอดจากของเดิมให้เหมาะสมต่อการใช้งานจริง แจกแจงรายละเอียดของวิธีการแก้ปัญหา หรือขยายความคิดได้ โดยสามารถลงข้อสรุปได้อย่างถูกต้อง ระบุเหตุผลของข้อโต้แย้งที่สอดคล้องกับสถานการณ์ นำเสนอข้อสรุปรวมทั้งเปรียบเทียบและประเมินข้อสรุปที่แตกต่างหรือตรงกันข้ามกับข้อสรุปของตน โดยใช้เหตุผลและหลักฐานที่หลากหลายและสามารถปรับปรุงข้อสรุปของตนตามข้อมูลและหลักฐานใหม่			สามารถ	เริ่มต้น
8	ตั้งคำถามหรือระบุปัญหาหรือสถานการณ์ที่ยากและซับซ้อน จากการสังเกตสิ่งต่าง ๆ สถานการณ์หรือปรากฏการณ์ในชีวิตประจำวันโดยละเอียดหรือจากผลที่ไม่คาดคิดมาก่อน เพื่อหาข้อมูลเพิ่มเติมและหาความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ รวมทั้งประเมินคำถามว่าสามารถสำรวจตรวจสอบได้หรือไม่ พร้อมเสนอวิธีการระบุสาเหตุของปัญหา แยกปัญหาเป็นปัญหาย่อย ๆ สามารถวางแผนและดำเนินการการสำรวจตรวจสอบโดยใช้เครื่องมือหรือเทคโนโลยีเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลพื้นฐานที่ใช้เป็นหลักฐาน เลือกวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เครื่องมือต่าง ๆ เพื่อสร้างข้อสรุปที่แม่นยำและน่าเชื่อถือ เปรียบเทียบแหล่งข้อมูลและข้อเท็จจริงได้ ประเมินผลกระทบของปัญหาโดยใช้วิธีการที่เหมาะสมและครอบคลุมทุกมิติ สร้างแบบจำลองความคิดเพื่ออธิบายแนวคิดที่ใช้ในการออกแบบระบบได้ สามารถพัฒนาชิ้นงาน วิธีการหรือนวัตกรรม โดยใช้ความคิดที่แปลกใหม่ที่ไม่ซ้ำใคร หรือพัฒนาต่อยอดจากของเดิมให้เหมาะสมต่อการใช้งานจริง ระบุเหตุผลของข้อโต้แย้งที่สอดคล้องกับสถานการณ์ และมีความเป็นเหตุเป็นผลกัน นำเสนอข้อสรุปรวมทั้งเปรียบเทียบและประเมินข้อสรุปที่แตกต่างหรือตรงกันข้ามกับข้อสรุปของตน โดยใช้เหตุผลและหลักฐานที่หลากหลายและสามารถปรับปรุงข้อสรุปของตนตามข้อมูลและหลักฐานใหม่			เหนือความคาดหวัง	กำลังพัฒนา
9	ตั้งคำถามหรือระบุปัญหาหรือสถานการณ์ที่ยากและซับซ้อน จากการสังเกตสิ่งต่าง ๆ สถานการณ์หรือปรากฏการณ์ในชีวิตประจำวันโดยละเอียดหรือจากผลที่ไม่คาดคิดมาก่อน เพื่อหาข้อมูลเพิ่มเติมและหาความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ รวมทั้งประเมินคำถามว่าสามารถสำรวจตรวจสอบได้หรือไม่ ระบุสาเหตุของปัญหา สามารถแยกปัญหาเป็นปัญหาย่อย ๆ สามารถวางแผนและดำเนินการการสำรวจตรวจสอบโดยใช้เครื่องมือหรือเทคโนโลยีเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลพื้นฐานที่ใช้เป็นหลักฐาน เลือกวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล พร้อมทั้งประเมินความถูกต้อง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เครื่องมือต่าง ๆ เพื่อสร้างข้อสรุปที่แม่นยำและน่าเชื่อถือ เปรียบเทียบแหล่งข้อมูลและข้อเท็จจริงได้ ประเมินผลกระทบของปัญหาโดยใช้วิธีการที่เหมาะสมและครอบคลุมทุกมิติ สามารถสร้างแบบจำลองความคิดเพื่ออธิบายแนวคิดที่ใช้ในการออกแบบการแก้ปัญหา ทำนายหรือประเมินผลลัพธ์ของการแทรกแซงระบบที่ยากและซับซ้อนได้ พัฒนาชิ้นงาน วิธีการหรือนวัตกรรม โดยใช้ความคิดที่แปลกใหม่ที่ไม่ซ้ำใคร หรือพัฒนาต่อยอดจากของเดิมให้เหมาะสมต่อการใช้งานจริง สามารถแจกแจงรายละเอียดของวิธีการแก้ปัญหา หรือขยายความคิดได้อย่างครบถ้วน เขียนสะท้อนความคิดเกี่ยวกับเนื้อหาและกระบวนการเรียนรู้ นำเสนอข้อสรุปรวมทั้งเปรียบเทียบและประเมินข้อสรุปที่แตกต่างหรือตรงกันข้ามกับข้อสรุปของตน โดยใช้เหตุผลและหลักฐานที่หลากหลายและสามารถปรับปรุงข้อสรุปของตนตามข้อมูลและหลักฐานใหม่				สามารถ

ระดับการพัฒนา		ระดับความสามารถ			
ระดับ	คำบรรยายระดับ	ป.1-3	ป.4-6	ม.1-3	ม.4-6
10	ตั้งคำถามหรือระบุปัญหาหรือสถานการณ์ที่ยากและซับซ้อน จากการสังเกตสิ่งต่าง ๆ สถานการณ์หรือปรากฏการณ์ในชีวิตประจำวันโดยละเอียดหรือจากผลที่ไม่คาดคิดมาก่อน เพื่อหาข้อมูลเพิ่มเติมและหาความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ รวมทั้งประเมินคำถามว่าสามารถสำรวจตรวจสอบได้หรือไม่ ระบุสาเหตุของปัญหา แยกปัญหาเป็นปัญหาย่อย ๆ สามารถวางแผนและดำเนินการการสำรวจตรวจสอบโดยใช้เครื่องมือหรือเทคโนโลยีเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลพื้นฐานที่ใช้เป็นหลักฐานเลือกวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล พร้อมทั้งประเมินความถูกต้องและข้อจำกัดของข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เครื่องมือต่าง ๆ เพื่อสร้างข้อสรุปที่แม่นยำและน่าเชื่อถือรวมทั้งพิจารณาข้อจำกัดของการวิเคราะห์และความหมายข้อมูล สามารถเปรียบเทียบแหล่งข้อมูลและข้อเท็จจริงได้ ประเมินผลกระทบของปัญหาโดยใช้วิธีการที่เหมาะสมและครอบคลุมทุกมิติ สร้างแบบจำลองความคิดเพื่ออธิบายแนวคิดที่ใช้ในการออกแบบการแก้ปัญหา ทำนายหรือประเมินผลลัพธ์ของการแทรกแซงระบบที่ยากและซับซ้อนได้ พัฒนางาน วิธีการหรือนวัตกรรม โดยใช้ความคิดที่แปลกใหม่ที่ไม่ซ้ำใคร หรือพัฒนาต่อยอดจากของเดิมให้เหมาะสมต่อการใช้งานจริง สามารถแจกแจงรายละเอียดของวิธีการแก้ปัญหา หรือขยายความคิดได้อย่างครบถ้วน นำเสนอข้อสรุปรวมทั้งเปรียบเทียบและประเมินข้อสรุปที่แตกต่างหรือตรงกันข้ามกับข้อสรุปของตน โดยใช้เหตุผลและหลักฐานที่หลากหลายและสามารถปรับปรุงข้อสรุปของตนตามข้อมูลและหลักฐานใหม่				เหนือ ความ คาดหวัง

สมรรถนะที่ ๓ การสื่อสาร

สมรรถนะการสื่อสารมีนิยาม คือ มีความสามารถรับรู้ รับฟัง ตีความ และส่งสารด้วยภาษาต่าง ๆ ทั้งวจนภาษาและอวจนภาษา โดยใช้กระบวนการคิด ซึ่งจะนำไปสู่การเรียนรู้ ความเข้าใจ ในระบบคุณค่า การแก้ปัญหาาร่วมกันผ่านกลวิธีการสื่อสาร อย่างฉลาดรู้ สร้างสรรค์ มีพลัง โดยคำนึงถึงความรับผิดชอบต่อสังคม องค์กรประกอบของสมรรถนะการสื่อสาร มีดังนี้

๑. การรับสารอย่างมีสติและถอดรหัสเพื่อให้เกิดความเข้าใจ หมายถึง การรับสารด้วยความใส่ใจ ผ่านประสาทสัมผัสในการรับสาร ตลอดจนสามารถตีความสารที่ส่งมาได้ทั้งความคิด ความรู้สึก เจตนา ตลอดจนสามารถตีความสารและสามารถนำสารมาใช้พัฒนาตนเองและสังคม

๒. การรับส่งสารบนพื้นฐานความเข้าใจและความเคารพในความคิดเห็นและวัฒนธรรมที่แตกต่าง หมายถึง การรับส่งสารด้วยวิธีการที่หลากหลาย ทั้งการเจรจาต่อรอง หรือแลกเปลี่ยนข้อมูล สารสนเทศ องค์กรความรู้ ประสบการณ์ ผ่านช่องทางหรือสื่อที่มีความหลากหลาย ทั้งสื่อบุคคล สื่อธรรมชาติ สื่อสิ่งพิมพ์สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และสื่อระคน โดยปราศจากความขัดแย้งต่าง ๆ และรู้เท่าทัน บนพื้นฐานความเข้าใจ ในบริบทสังคมที่มีความคิดและวัฒนธรรมที่แตกต่าง ทั้งในระดับชุมชน ชาติ และสากล

๓. การเลือกใช้กลวิธีการสื่อสารอย่างเหมาะสมโดยคำนึงถึงความรับผิดชอบต่อสังคมเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ในการสื่อสาร หมายถึง การเลือกใช้วิธีการสื่อสารในลักษณะต่าง ๆ ทั้งวจนภาษาและอวจนภาษา ตลอดจนการสื่อความหมายผ่านสื่อในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อบรรลุเป้าหมายในการสื่อสาร โดยมีความรับผิดชอบต่อผลที่จะเกิดขึ้นในสังคมและวัฒนธรรมที่แตกต่างทั้งในระดับชุมชน ชาติ และสากล

ระดับสมรรถนะการสื่อสาร

ระดับการพัฒนา		ระดับความสามารถ			
ระดับ	คำบรรยายระดับ	ป.1 - 3	ป.4 - 6	ม.1 - 3	ม.4 - 6
1	ใช้ประสาทสัมผัสในการรับและส่งสารอย่างตั้งใจ เข้าใจความแตกต่างทางกายภาพที่มีผลต่อการสื่อสาร ใช้สื่อ ภาพ เสียง คำพูด ท่าทาง สัญลักษณ์ใกล้ตัว และผลงานอย่างง่าย ๆ ในการสื่อสารแบบตรงไปตรงมา	เริ่มต้น			
2	รับและส่งสารอย่างตั้งใจโดยใช้ประสาทสัมผัส เข้าใจนิยาม บอกรายละเอียดและความรู้สึกที่มีต่อสารในสถานการณ์ใกล้ตัวแบบตรงไปตรงมา โดยเลือกและผลิตสื่อที่เหมาะสมกับบุคคลผ่านการเคลื่อนไหว ท่าทาง เสียง ภาษา ภาพ สัญลักษณ์ และผลงานแบบง่าย ๆ พร้อมทั้งคำนึงถึงประโยชน์และโทษของการสื่อสารที่มีผลกระทบต่อตนเอง	กำลังพัฒนา			
3	รับและส่งสารที่เป็นข้อมูล ข้อเท็จจริง และความรู้สึกที่มีรายละเอียดมากขึ้นในสถานการณ์ใกล้ตัว มีความอดทนในการรับสารแลกเปลี่ยนประสบการณ์และสื่อสาร โดยตระหนักถึงความแตกต่างระหว่างตนเองกับบุคคลใกล้ตัว คำนึงถึงประโยชน์และโทษของสื่อที่มีต่อตนเอง สามารถสื่อสารเรื่องราวใกล้ตัวทั้งที่เป็นภาษา ภาพ เสียง สัญลักษณ์ ท่าทาง การแสดงออกทางศิลปะอย่างง่าย โดยเลือกและผลิตสื่อให้เหมาะสมกับบุคคล และกาลเทศะ	สามารถ	เริ่มต้น		
4	รับและส่งสารที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ใกล้ตัว จับประเด็นสำคัญ หรือวัตถุประสงค์ของผู้ส่งสารได้ อธิบายความรู้สึกที่เกิดขึ้นจากการรับสารประเภทต่าง ๆ ที่มีความซับซ้อนมากขึ้น มีความอดทนในการรับและส่งสาร ใช้สื่อที่มีความหลากหลายขึ้น เข้าใจผลกระทบของสื่อที่มีต่อตนเอง มีจุดมุ่งหมาย และกลวิธีในการสื่อสารและการผลิตสื่อ เพื่อสื่อสารที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองได้อย่างเหมาะสม	เหนือความคาดหวัง	กำลังพัฒนา		
5	รับและส่งสารที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ในชุมชน สังคม อย่างมีสติ จับประเด็นสำคัญ ข้อคิด ทั้งเชิงบวกและลบที่ได้รับตามวัตถุประสงค์ของผู้ส่งสาร แลกเปลี่ยนประสบการณ์อย่างมีสติกับบุคคลที่หลากหลายขึ้น ในสถานการณ์ที่มีความซับซ้อน ทั้งโลกจริงและโลกเสมือน มีการยกและจริยธรรมในการสื่อสาร เลือกใช้กลวิธีในการผลิตสื่อและสื่อสารที่เหมาะสม และเกิดประโยชน์ต่อตนเองและต่อกลุ่ม ตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้		สามารถ	เริ่มต้น	
6	รับและส่งสารผ่านสื่อที่หลากหลาย โดยปราศจากอคติ สุจริต ประเด็น สีความ และประเมินคุณค่า ในมิติความจริง (ข้อมูลข่าวสาร) ความดี (แก่นแท้) และความงาม (อารมณ์ สุนทรีย์) แบบง่ายได้ สื่อสารอย่างสร้างสรรค์เพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคม โดยคำนึงถึงผลกระทบของการสื่อสาร วัตถุประสงค์ของสื่อ ประเมินคุณค่าและจริยธรรมในการสื่อสาร ผ่านสื่อประเภทต่าง ๆ มีจุดมุ่งหมายในการสื่อสาร การผลิตสื่อ และออกแบบการสื่อสารเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง ต่อกลุ่ม และต่อสังคม		เหนือความคาดหวัง	กำลังพัฒนา	
7	รับและส่งสารผ่านสื่อที่หลากหลาย โดยปราศจากอคติ สุจริต ประเด็น สีความ วิเคราะห์ และประเมินคุณค่า ในมิติความจริง ความดี ความงาม ที่มีความซับซ้อนมากขึ้น และเข้าใจกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสาร สามารถออกแบบการสื่อสารที่จับต้องได้อย่างมีศิลปะ และสร้างสรรค์ในการสื่อสารมากขึ้น โดยคำนึงถึงประโยชน์ทั้งต่อตนเอง กลุ่ม และสังคมของตนเอง ตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้			สามารถ	เริ่มต้น
8	รับและส่งสารที่มีความซับซ้อนผ่านสื่อที่หลากหลาย โดยปราศจากอคติ สีความ วิเคราะห์ จุดเด่น จุดด้อย ประเมินคุณค่าของสารนั้นได้ลึกซึ้ง หรือที่ทดสอบได้ว่าเป็นประโยชน์จริง หรือที่เป็นไปตามอุดมการณ์ สื่อสารทางบวก ผลิตสื่อที่ใช้เทคโนโลยีการสื่อสารที่จับต้องได้ โดยคำนึงถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และสามารถออกแบบการสื่อสารผ่านสื่อที่หลากหลายประเภทได้อย่างเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการ คำนึงถึงสิทธิและประโยชน์ของส่วนรวมและมีความรับผิดชอบต่อสังคม			เหนือความคาดหวัง	กำลังพัฒนา
9	รับและส่งสารที่มีความซับซ้อนและมีเนื้อผ่านสื่อที่หลากหลาย โดยปราศจากอคติ สีความ วิเคราะห์ จุดเด่น จุดด้อย ประเมินคุณค่าของสารนั้นได้ลึกซึ้ง มีพฤติกรรมทางกาย วาจาและใจในการสื่อสารกับบุคคลที่มีความต่างอย่างเห็นอกเห็นใจได้อย่างเหมาะสม รู้สึกร่วมและเข้าใจความรู้สึกต่อบุคคลที่มีความต่างจากตนเอง มีกลยุทธ์ในการผลิตสื่อและสื่อสารผ่านสื่อที่หลากหลายประเภทได้อย่างมีศิลปะและมีถึงด้วยความรับผิดชอบต่อสังคม (Social Responsibility)				สามารถ
10	รับและส่งสารผ่านสื่อที่หลากหลายรูปแบบและมีความซับซ้อนหรือมีเนื้อมากขึ้น เข้าใจ วิเคราะห์ วิจารณ์ และนำสารที่ได้รับไปใช้ประโยชน์เพื่อการพัฒนาตนเอง ชุมชน หรือสังคมได้ ใช้กลยุทธ์ในการผลิตสื่อและสื่อสารได้อย่างมีศิลปะและวิจารณ์ และรู้สึกร่วมและเข้าใจความรู้สึก (Empathy) เพื่อสร้างความเข้าใจ โดยคำนึงถึงความแตกต่างในทุกมิติด้วยความรับผิดชอบต่อสังคมและการสร้างสังคมที่พัฒนาอย่างยั่งยืน				เหนือความคาดหวัง

สมรรถนะที่ ๔ การรวมพลังทำงานเป็นทีม

สมรรถนะการรวมพลังทำงานเป็นทีมมีนิยาม คือ สามารถจัดระบบและกระบวนการทำงาน กิจกรรม และการประกอบการใด ๆ ทั้งของตนเอง และร่วมกับผู้อื่น โดยใช้การรวมพลังทำงานเป็นทีม มีแผน ขั้นตอน ให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย มีภาวะผู้นำ มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ มีการประสานความคิดเห็นที่แตกต่างสู่การตัดสินใจและแก้ปัญหาเป็นทีม อย่างรับผิดชอบร่วมกัน สร้างความสัมพันธ์ที่ดีและจัดการความขัดแย้งภายใต้สถานการณ์ที่ยุ่งยาก

องค์ประกอบของสมรรถนะการรวมพลังทำงานเป็นทีม มีดังนี้

๑. เป็นสมาชิกทีมที่ดีและมีภาวะผู้นำ มีทักษะการทำงานเป็นทีม รับผิดชอบในบทบาทหน้าที่ของตนเอง และของทีม มีความยืดหยุ่นในการทำงานร่วมกับกลุ่มคนที่แตกต่าง นำจุดเด่นของตนและสมาชิกมาใช้ในการทำงานให้บรรลุเป้าหมาย สะท้อนการทำงานของตนเองและทีม ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของทีม สร้างแรงบันดาลใจในการพัฒนาตนเอง ให้เป็นที่ยอมรับและไว้วางใจ ประสานความร่วมมือภายในทีม และระหว่างทีม สร้างค่านิยมใหม่ในการทำงานร่วมกัน และการพัฒนาทีมที่เข้มแข็ง สามารถเป็นต้นแบบผู้สร้างการเปลี่ยนแปลง

๒. กระบวนการทำงานแบบร่วมมือรวมพลังอย่างเป็นระบบ สามารถจัดระบบการทำงานกิจกรรม และการประกอบการใด ๆ ทั้งของตนเอง และร่วมกับผู้อื่น ร่วมกันกำหนดเป้าหมาย แผนการทำงาน ขั้นตอน และกระบวนการทำงานเป็นทีม เห็นภาพความสำเร็จของทีม คำนึงถึงประโยชน์ของทีมก่อนประโยชน์ส่วนตน แบ่งบทบาทหน้าที่ให้เหมาะสมกับศักยภาพของสมาชิก รับผิดชอบตามบทบาทหน้าที่ด้วยความใส่ใจ มีความพยายามในการทำงานและสนับสนุนช่วยเหลือให้เกิดความสำเร็จ เคารพ รับฟัง แลกเปลี่ยน และประสานความคิดเห็นที่แตกต่าง ประยุกต์ใช้ทักษะการคิดขั้นสูงในการตัดสินใจเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพ ประเมินและปรับปรุง กระบวนการทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบ ด้วยความโปร่งใสและตรวจสอบได้ ร่วมรับผิดชอบและรับผิดชอบต่อผลการตัดสินใจของทีม เห็นคุณค่าของการทำงานแบบร่วมมือรวมพลัง

๓. สร้างความสัมพันธ์ที่ดีและการจัดการความขัดแย้ง มีทัศนคติเชิงบวกในการทำงานร่วมกับผู้อื่น เห็นคุณค่าของสัมพันธ์ภาพที่ดี สร้างและรักษาความสัมพันธ์อันดีในทีม ให้ความไว้วางใจซึ่งกันและกันปฏิบัติต่อผู้อื่นด้วยความจริงใจ เห็นอกเห็นใจในฐานะที่เป็นมนุษย์ด้วยกัน เคารพและเห็นประโยชน์ของ ความแตกต่างหลากหลาย มีทักษะและใช้วิธีการป้องกันและจัดการความขัดแย้งได้อย่างเป็นระบบ

ระดับสมรรถนะการรวมพลังทำงานเป็นทีม

ระดับการพัฒนา		ระดับความเชี่ยวชาญ			
ระดับ	คำบรรยายระดับ	ป.1-3	ป.4-6	ม.1-3	ม.4-6
1	ได้รับบทบาทหน้าที่ของตนเอง มุ่งมั่นทำงานและทำกิจกรรมของตนเองและร่วมกับผู้อื่นได้สำเร็จตามข้อตกลง กฎ กติกา และแสดงออกอย่างเหมาะสมในสถานการณ์ต่าง ๆ <u>ตามคำชี้แนะ</u>	เริ่มต้น			
2	รู้และรับผิดชอบในบทบาทหน้าที่ของตนเอง มีความมั่นใจในการทำงานตามขั้นตอนต่าง ๆ ให้สำเร็จ ตามคำแนะนำ และปฏิบัติตามกฎ กติกา ของทีม เมื่อได้รับการชี้แนะเพื่อสนับสนุนการทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นให้บรรลุผลสำเร็จ สามารถรับรู้ความรู้สึกของผู้อื่นและตอบสนองในสถานการณ์ต่าง ๆ <u>ตามคำแนะนำ</u>	กำลังพัฒนา			
3	มีความรับผิดชอบและใช้จุดเด่นในการทำงานให้สำเร็จ ระวังการทำงาน เป็นสมาชิกทีมที่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การกำหนดเป้าหมาย การสร้างข้อตกลงและการทำงานของทีม แสดงออกถึงความเข้าใจต่อเพื่อนในทีมด้วยความเป็นมิตรตามคำแนะนำ	สามารถ	เริ่มต้น		
4	เป็นสมาชิกทีมที่รับผิดชอบบทบาทและงานตามที่ได้รับมอบหมาย จัดระบบความคิดก่อนลงมือทำงานอย่างเป็นลำดับขั้นและปฏิบัติตามจนสำเร็จ รวมทั้งการช่วยเหลือเพื่อนในทีมโดยปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างเป็นมิตร	เหนือความคาดหวัง	กำลังพัฒนา		
5	เป็นสมาชิกที่เริ่มกำหนดเป้าหมาย วิธีการทำงานทั้งของตนเองและทีม ใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการวางแผนการทำงานอย่างเป็นลำดับขั้นและปฏิบัติตามจนสำเร็จ วิจารณ์และสะท้อนการทำงาน แสดงความคิดเห็นและสนับสนุนการทำงานของทีมในทีมให้บรรลุเป้าหมาย		สามารถ	เริ่มต้น	
6	เป็นผู้นำตนเองมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและการทำงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของตนเองและทีม จัดระบบความคิดและการทำงาน สะท้อนผลการทำงานโดยตระหนักถึงเป้าหมายและสัมพันธ์ภาพเชิงบวกของทีม		เหนือความคาดหวัง	กำลังพัฒนา	
7	เป็นผู้นำตนเอง สร้างการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและกระบวนการทำงาน ตรวจสอบและพัฒนาการทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างเป็นระบบ มีวิธีการทำงานที่โปร่งใสตรวจสอบได้ สร้างสัมพันธ์ภาพเชิงบวก และจัดการความขัดแย้งด้วยความเข้าใจและยอมรับ ความแตกต่าง ความเสมอภาคและเท่าเทียมกันโดยไม่เลือกปฏิบัติ เห็นคุณค่าของทุกคนในทีมอย่างเท่าเทียมกัน			สามารถ	เริ่มต้น
8	มีภาวะผู้นำ ใช้ทักษะการคิดขั้นสูง เพื่อมองเห็นภาพความสำเร็จ คิดริเริ่มและทำงานอย่างมีส่วนร่วม เพื่อขับเคลื่อนทีมให้บรรลุเป้าหมาย ด้วยกระบวนการทำงานที่โปร่งใส ตรวจสอบได้ อีกทั้งรักษาสัมพันธ์ภาพเชิงบวกในทีม			เหนือความคาดหวัง	กำลังพัฒนา
9	มีภาวะผู้นำ เสริมสร้างความสัมพันธ์ เชิงบวกและคุณค่าของการรวมพลังทำงานเป็นทีม มีความสามารถในการประสานความคิดเห็นที่แตกต่าง และทำงานด้วยความโปร่งใส ตรวจสอบได้ และสามารถจัดการความขัดแย้งได้				สามารถ
10	มีคุณลักษณะของผู้ที่สร้างการเปลี่ยนแปลง สร้างแรงบันดาลใจ เห็นคุณค่าของทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน สร้างพลังของการทำงานเป็นทีม เพื่อขับเคลื่อนสู่เป้าหมายความสำเร็จของงานและของทีม				เหนือความคาดหวัง

สมรรถนะที่ ๕ การเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง

สมรรถนะการเป็นพลเมืองที่เข้มแข็งมีนิยาม คือ การปฏิบัติตนอย่างรับผิดชอบในฐานะพลเมืองไทย และพลโลก รู้เคารพสิทธิเสรีภาพของตนเองและผู้อื่น เคารพในกฎกติกาและกฎหมาย มีส่วนร่วมทางสังคม อย่างมีวิจารณญาณ อยู่ร่วมกับผู้อื่นท่ามกลางความหลากหลาย เห็นคุณค่าของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีบทบาทในการตัดสินใจและสร้างการเปลี่ยนแปลงทางสังคม โดยยึดมั่นในความเท่าเทียมเป็นธรรม ค่านิยมประชาธิปไตย และสันติวิธี

องค์ประกอบของสมรรถนะการเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง มีดังนี้

๑. **พลเมืองรู้เคารพสิทธิ** เคารพสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น ตระหนักในสิทธิเสรีภาพของตนเอง ช่วยเหลือให้เกียรติ และเห็นอกเห็นใจผู้อื่นบนพื้นฐานของการพึ่งพาอาศัยกัน โดยปราศจากอคติ ไม่เลือกปฏิบัติเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ

๒. **พลเมืองรับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่** ปฏิบัติตนตามกฎ กติกา ข้อตกลง กฎหมาย อย่างถูกต้อง และเหมาะสม รับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่ตนเองในฐานะพลเมืองไทยและพลโลก

๓. **พลเมืองมีส่วนร่วมอย่างมีวิจารณญาณ** ติดตามสถานการณ์และประเด็นปัญหาของสังคมอย่างมี วิจารณญาณ มีส่วนร่วมทางสังคมด้วยจิตสาธารณะและสำนึกสากล

๔. **พลเมืองผู้สร้างการเปลี่ยนแปลง** มีความกระตือรือร้นในการสร้างการเปลี่ยนแปลงเชิงบวกทางสังคม บนพื้นฐานของความเท่าเทียมเป็นธรรม ค่านิยมประชาธิปไตย และสันติวิธี

ระดับสมรรถนะการเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง

ระดับการพัฒนา		ระดับความสามารถ			
ระดับ	คำบรรยายระดับ	ป.1-3	ป.4-6	ม.1-3	ม.4-6
1	เข้าใจผลกระทบของการกระทำอะไรก็ตามใจตนเอง รับผิดชอบและปฏิบัติตามตามคำแนะนำอย่างเหมาะสม มีส่วนร่วมในกิจกรรมส่วนรวมและแจ้งผู้เกี่ยวข้องเมื่อพบปัญหาในชั้นเรียน	เริ่มต้น			
2	มีความสามารถในการยับยั้งชั่งใจ เคารพสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น รู้จักปฏิเสธช่วยเหลือผู้อื่นเมื่อได้รับการร้องขอ รับผิดชอบและปฏิบัติตามอย่างเหมาะสมตามบทบาทหน้าที่ของตนเอง มีส่วนร่วมในกิจกรรมส่วนรวมต่าง ๆ ที่โรงเรียน จัดขึ้นหรือครูมอบหมายและแจ้งผู้เกี่ยวข้องเมื่อพบปัญหาหรือความขัดแย้งในชั้นเรียน	กำลังพัฒนา			
3	มีระพีที่จะคิดและแสดงออกที่รับผิดชอบต่อและไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน เคารพสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น ช่วยเหลือผู้อื่น รับผิดชอบและปฏิบัติตามอย่างเหมาะสมตามบทบาทหน้าที่ของตนเอง เคารพต่อสถาบันหลักของชาติ ติดตามข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับตนเอง ครอบครัว เพื่อนร่วมชั้นเรียน มีส่วนร่วมในกิจกรรมส่วนรวมต่าง ๆ ในระดับชั้นเรียนหรือโรงเรียน แก้ไขปัญหาความขัดแย้งในชั้นเรียนอย่างมีเหตุผล	สามารถ	เริ่มต้น		
4	อดทนอดกลั้นในความคิดเห็นและการแสดงออกที่แตกต่าง ยอมรับความแตกต่างหลากหลาย ช่วยเหลือและแบ่งปันกับผู้อื่น รับผิดชอบและปฏิบัติตามอย่างเหมาะสมตามบทบาทหน้าที่ในฐานะพลเมืองในระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เคารพต่อสถาบันหลักของชาติ ติดตามและตรวจสอบข้อมูลข่าวสาร เข้าร่วมกิจกรรมและร่วมเป็นอาสาสมัครในกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ ระดับโรงเรียนและชุมชน หากทางออกร่วมกันกับผู้เกี่ยวข้องในการแก้ปัญหาหรือความขัดแย้งอย่างมีเหตุผล	เพื่อ ความ คาดหวัง	กำลังพัฒนา		
5	รู้จักและปกป้องสิทธิเสรีภาพของตนเอง และผู้อื่น ยอมรับและเคารพความแตกต่างหลากหลาย พยายามที่จะเห็นอกเห็นใจ ช่วยเหลือและแบ่งปันกับผู้อื่น รับผิดชอบและปฏิบัติตามอย่างเหมาะสมตามบทบาทหน้าที่ในฐานะพลเมืองในระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เคารพต่อสถาบันหลักของชาติ ติดตามและตรวจสอบข้อมูลข่าวสาร เข้าร่วมกิจกรรมและร่วมเป็นอาสาสมัครในกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ระดับโรงเรียนและชุมชน หากทางออกร่วมกันกับผู้เกี่ยวข้องในการแก้ปัญหา โดยใช้กระบวนการปรึกษาหารือกับผู้ใช้ประชาธิปไตย		สามารถ	เริ่มต้น	
6	รู้จักและปกป้องสิทธิเสรีภาพของตนเอง และผู้อื่น พยายามที่จะเห็นอกเห็นใจและช่วยเหลือผู้อื่น เคารพและปฏิบัติตามกฎ กติกาทางสังคม มีความรับผิดชอบต่อผลการกระทำตามบทบาทหน้าที่พลเมืองประชาธิปไตย ติดตามและประเมินความถูกต้องและน่าเชื่อถือของข้อมูล ให้ความสำคัญทางสังคมในระดับที่สนใจระดับท้องถิ่นและประเทศ ด้วยจิตสาธารณะ กระตือรือร้นในการหาทางออกและร่วมสร้างการเปลี่ยนแปลงร่วมกันเกี่ยวกับประเด็นปัญหา โดยคำนึงถึงความเท่าเทียมเป็นธรรมด้วยสันติวิธีและวิถีประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข		เพื่อ ความ คาดหวัง	กำลังพัฒนา	

ระดับสมรรถนะการเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง (ต่อ)

ระดับการพัฒนา		ระดับความสามารถ			
ระดับ	คำบรรยายระดับ	ป.1-3	ป.4-6	ม.1-3	ม.4-6
7	รู้จักและปกป้องสิทธิเสรีภาพของตนเอง และผู้อื่น พยายามที่จะเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ทั้งในโลกจริงและโลกเสมือน ให้เกียรติ ช่วยเหลือผู้อื่นโดยไม่เลือกปฏิบัติ เคารพและปฏิบัติตามกฎ กติกาทางสังคม มีความรับผิดชอบต่องานหน้าที่ พลเมืองประชาธิปไตย คิดตามและประเมินความถูกต้องและน่าเชื่อถือของข้อมูล ที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรม วิเริ่มและมีส่วนร่วมทางสังคมในประเด็นที่สนใจระดับท้องถิ่นและประเทศ ด้วยจิตสาธารณะ กระตือรือร้นในการหาทางออกร่วมกันและวิเริ่มในการสร้าง การเปลี่ยนแปลงของท้องถิ่น ภูมิภาค และประชาคมโลก เกี่ยวกับประเด็นปัญหา โดยคำนึงถึงความเท่าเทียมเป็นธรรม ด้วยสันติวิธีและมีประชาธิปไตยอันมี พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข			สามารถ	เริ่มต้น
8	ยึดมั่นในหลักสิทธิเสรีภาพและความเสมอภาค พยายามที่จะเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ทั้งในโลกจริงและโลกเสมือนบนพื้นฐานของการพึ่งพาอาศัยกันโดยปราศจากอคติ ใช้วิจารณ์อย่างรอบคอบในการติดตามสถานการณ์และประเด็นปัญหา วิเริ่มและมีส่วนร่วม ทางสังคมในประเด็นที่หลากหลายระดับภูมิภาคและประชาคมโลก ด้วยจิต สาธารณะและสำนึกสากล กระตือรือร้นในการร่วมสร้างการเปลี่ยนแปลงเชิงบวก เกี่ยวกับประเด็นปัญหาของท้องถิ่น ด้วยค่านิยมประชาธิปไตย			เหนือ ความ คาดหวัง	กำลัง พัฒนา
9	ยึดมั่นในหลักสิทธิเสรีภาพและความเสมอภาค เคารพและปฏิบัติตามกฎ กติกาทางสังคม พยายามที่จะเห็นอกเห็นใจผู้อื่นทั้งในโลกจริงและโลกเสมือน บนพื้นฐานของการพึ่งพาอาศัยกันโดยปราศจากอคติ ไม่เลือกปฏิบัติ มีความรับผิดชอบ ต่องานหน้าที่พลเมืองประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ยอมรับความแตกต่างหลากหลาย ใช้วิจารณ์อย่างรอบคอบในการติดตามสถานการณ์ และประเด็นปัญหา วิเริ่มและมีส่วนร่วมทางสังคมในประเด็นที่หลากหลาย ระดับภูมิภาคและประชาคมโลก ด้วยจิตสาธารณะและสำนึกสากล กระตือรือร้น ในการร่วมสร้างการเปลี่ยนแปลงเชิงบวก เกี่ยวกับประเด็นปัญหาของท้องถิ่น ด้วยความเชื่อมั่นในสังคมที่เท่าเทียมเป็นธรรม ค่านิยมประชาธิปไตย และแนวทาง ที่ไม่เกิดความรุนแรงต่อสังคมและต่อตัวเอง				สามารถ
10	ยึดมั่นและปกป้องในหลักสิทธิเสรีภาพและความเสมอภาค สื่อสารผ่านช่องทาง สาธารณะระดับภูมิภาคและประชาคมโลก ด้วยจิตสาธารณะ สำนึกสากล ด้วยความเชื่อมั่นในสังคมที่เท่าเทียมเป็นธรรม ค่านิยมประชาธิปไตย และแนวทาง ที่ไม่เกิดความรุนแรงต่อสังคมและต่อตัวเอง แนวทางสันติวิธี				เหนือ ความ คาดหวัง

สมรรถนะที่ ๖ การอยู่ร่วมกับธรรมชาติและวิทยาการอย่างยั่งยืน

สมรรถนะการอยู่ร่วมกับธรรมชาติและวิทยาการอย่างยั่งยืนมีนิยาม คือ มีความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับปรากฏการณ์ของโลกและเอกภพและความสัมพันธ์ของคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และธรรมชาติในชีวิตประจำวัน ใช้และรู้เท่าทันวิทยาการเทคโนโลยี มีความอยากรู้ อยากรูเห็น ช่างสังเกต เห็นคุณค่า สามารถแก้ปัญหา หรือสร้างสรรค์นวัตกรรมได้เพื่อการดำรงชีวิตและอยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างยั่งยืน

องค์ประกอบของสมรรถนะการอยู่ร่วมกับธรรมชาติและวิทยาการอย่างยั่งยืน มีดังนี้

๑. การเข้าใจปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นบนโลกและในเอกภพ: สืบเสาะ ทำความเข้าใจข้อเท็จจริงสาเหตุ กระบวนการ และผลกระทบที่เกิดขึ้นของปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นบนโลก และในเอกภพ

๒. การเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์เพื่อการอยู่ร่วมกันกับธรรมชาติอย่างยั่งยืน: มองเห็นปัญหา เชื่อมโยงและประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อแก้ปัญหา หรือสร้างสรรค์นวัตกรรม เพื่อการดำรงชีวิตและอยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างยั่งยืน

๓. การสร้าง ใช้ และรู้เท่าทันวิทยาการเทคโนโลยี: สร้างและใช้เทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพ สร้างสรรค์ รู้เท่าทัน มีความฉลาดทางดิจิทัล คำนึงถึงผลกระทบต่อชีวิต สิ่งแวดล้อม และสังคม

๔. การมีคุณลักษณะทางคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์สำหรับการเข้าใจระบบธรรมชาติและการอยู่ร่วมกันอย่างยั่งยืน: มีความอยากรู้อยากเห็น ช่างสังเกต เข้าใจระบบธรรมชาติ เห็นคุณค่าของคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ เพื่อการดำรงชีวิตและอยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างยั่งยืน

ระดับสมรรถนะการอยู่ร่วมกับธรรมชาติและวิทยาการอย่างยั่งยืน

ระดับ	ระดับการพัฒนา คำบรรยายระดับ	ระดับความสามารถ			
		ป.๑-๓	ป.๔-๖	ม.๑-๓	ม.๔-๖
๑	ช่างสงสัย มีจินตนาการ สังเกต ซักถาม เก็บรวบรวมข้อมูลอย่างกระตือรือร้น บอกข้อเท็จจริง ลงความเห็น จากการสังเกต จำแนกความแตกต่างของข้อมูล นำเสนอข้อมูลในรูปแบบที่เหมาะสม และอธิบายสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับตนเองและสิ่งรอบตัว ทำกิจกรรมกิจวัตรต่าง ๆ และแก้ปัญหาโดยใช้ความรู้คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และ/หรือเทคโนโลยี ใช้เทคโนโลยีอย่างปลอดภัยและเหมาะสม มีส่วนร่วมในการดูแลสิ่งแวดล้อมรอบตัว ใช้สิ่งของอย่างประหยัด	เริ่มต้น			
๒	ช่างสงสัย กระตือรือร้นในการตั้งคำถามและรวบรวมข้อมูลโดยใช้เครื่องมืออย่างง่าย อ่านข้อมูลและลงข้อสรุปเพื่ออธิบายสาเหตุของสถานการณ์ใกล้ตัวจากความสัมพันธ์ของหลักฐานที่รวบรวมได้ แก้ปัญหาจากสถานการณ์ใกล้ตัวหรือสิ่งแวดล้อมโดยใช้ความรู้คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และ/หรือเทคโนโลยี ใช้เทคโนโลยีอย่างปลอดภัย และเหมาะสม มีส่วนร่วมในการดูแลสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนหรือชุมชน ใช้สิ่งของอย่างใส่ใจและรู้คุณค่า	กำลังพัฒนา			
๓	กระตือรือร้นและมีฉันทะในการใฝ่หาความรู้ ตั้งคำถามที่นำไปสู่การหาคำตอบและรวบรวมข้อมูลโดยใช้เครื่องมืออย่างง่าย เลือกรูปแบบการนำเสนอ วิเคราะห์ และประเมินความน่าเชื่อถือของข้อสรุป อธิบายสาเหตุของปรากฏการณ์จากหลักฐานที่รวบรวมได้และเชื่อมโยงผลที่มีต่อชีวิตและสิ่งแวดล้อมในชุมชน ออกแบบแนวทางและลงมือแก้ปัญหาจากสถานการณ์ใกล้ตัวหรือสิ่งแวดล้อมโดยใช้ความรู้คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และ/หรือเทคโนโลยี ใช้เทคโนโลยีอย่างปลอดภัยและเหมาะสม ใส่ใจ ดูแลสิ่งแวดล้อมในบริเวณบ้าน โรงเรียน หรือชุมชนของตนเอง ใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างรู้คุณค่า	สามารถ	เริ่มต้น		

ระดับสมรรถนะการอยู่ร่วมกับธรรมชาติและวิทยาการอย่างยั่งยืน (ต่อ)

ระดับการพัฒนา		ระดับความสามารถ			
ระดับ	คำบรรยายระดับ	ป.๑-๓	ป.๔-๖	ม.๑-๓	ม.๔-๖
๔	รวบรวมข้อมูลอย่างซื่อสัตย์ ออกแบบและเลือกใช้เครื่องมือที่เหมาะสม ประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลที่จัดการเพื่อลงข้อสรุป อธิบายสาเหตุและกระบวนการของปรากฏการณ์จากหลักฐานที่รวบรวมได้โดยใช้ความรู้ในศาสตร์ต่าง ๆ และเชื่อมโยงผลต่อธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชน คาดการณ์เกี่ยวกับปรากฏการณ์โดยอาศัยหลักวิชา และไม่มีอคติ ออกแบบแนวทางและลงมือแก้ปัญหาจากสถานการณ์ต่าง ๆ ในธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อม โดยใช้ความรู้คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี ใช้เทคโนโลยีตามวัตถุประสงค์อย่างคุ้มค่า และปลอดภัย รับรู้และมีจิตสำนึกในการดูแลธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	เหนือ ความ คาดหวัง	กำลัง พัฒนา		
๕	ใส่ใจ และมีฉันทะในการเฝ้าหาความรู้ สังเกต ตั้งคำถามที่นำไปสู่การหาคำตอบเกี่ยวกับปรากฏการณ์ทั่วไป ประเมินและเลือกวิธีการรวบรวมข้อมูลที่สอดคล้องกับคำถาม ประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูล จัดการและนำเสนอข้อมูลหลายประเภทได้อย่างเหมาะสม วิเคราะห์และเลือกชุดข้อมูลที่สอดคล้องกับสมมติฐาน และประเมินข้อสรุปและข้อกล่าวอ้าง อธิบายสาเหตุและกระบวนการของปรากฏการณ์จากหลักฐานที่รวบรวมได้โดยใช้ความรู้ในศาสตร์ต่าง ๆ และเชื่อมโยงผลต่อธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างมีเหตุผลและไม่มีอคติ แก้ปัญหาปัจจุบันที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงของปรากฏการณ์ต่าง ๆ ในระบบธรรมชาติ โดยใช้ความรู้คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี ใช้เทคโนโลยีอย่างคุ้มค่า ปลอดภัย และเหมาะสม รับรู้และเห็นตัวเองเป็นส่วนหนึ่งของระบบธรรมชาติ ใช้ทรัพยากรธรรมชาติตามความจำเป็น		สามารถ	เริ่มต้น	
๖	มุ่งมั่นในการหาสาเหตุของปรากฏการณ์ ออกแบบวิธีการรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์และนำเสนอข้อมูลที่ค่อนข้างซับซ้อนและประเมินความสมเหตุสมผลของข้อสรุปและการอนุมาน ยอมรับและยินดีเปลี่ยนแปลงข้อสรุปเมื่อมีหลักฐานที่น่าเชื่อถือเพียงพอ อธิบายสาเหตุและกระบวนการของปรากฏการณ์จากหลักฐานที่รวบรวมได้โดยใช้ความรู้ในศาสตร์ต่าง ๆ และเชื่อมโยงผลต่อธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในระดับประเทศอย่างเป็นระบบ คาดการณ์เกี่ยวกับปรากฏการณ์โดยอาศัยหลักวิชาและข้อมูลรอบด้าน แก้ปัญหาอย่างเป็นระบบด้วยคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี และปฏิบัติตนเพื่ออยู่ร่วมกับการเปลี่ยนแปลงของปรากฏการณ์ในระบบธรรมชาติได้อย่างเหมาะสม ใช้เทคโนโลยีโดยคำนึงถึงผลกระทบต่อตนเอง สังคมและสิ่งแวดล้อม และรู้เท่าทันในการสื่อสารผ่านโลกดิจิทัล ใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีความรับผิดชอบ		เหนือ ความ คาดหวัง	กำลัง พัฒนา	
๗	มุ่งมั่น อดทน และจดจ่อในการหาสาเหตุของปรากฏการณ์ที่ค่อนข้างซับซ้อน สังเกต ตั้งคำถาม ออกแบบ ประเมิน และปรับปรุงวิธีการ และเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ตรวจสอบและประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูล ประเมินและปรับปรุงการนำเสนอข้อมูลให้เหมาะสม ใช้ความรู้ในการประเมินความสมเหตุสมผลของข้อสรุปและการอนุมาน อธิบายสาเหตุและกระบวนการของปรากฏการณ์จากหลักฐานที่รวบรวมได้ และใช้ความรู้ หลักการ ทฤษฎี หรือกฎ และเชื่อมโยงผลต่อชีวิต ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในระดับประเทศอย่างเป็นระบบ พยากรณ์เกี่ยวกับปรากฏการณ์อย่างสมเหตุสมผลและใช้ข้อมูลรอบด้าน แก้ปัญหาเฉพาะหน้าที่ไม่คาดคิดเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตของมนุษย์ สิ่งแวดล้อม และธรรมชาติ ด้วยคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี มีส่วนร่วมในการปกป้องหรือฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนหรือชุมชน โดยเสนอแนวทาง นำไปปฏิบัติ ตรวจสอบผลและปรับปรุงวิธีการ ใช้เทคโนโลยีโดยคำนึงถึงผลที่เกิดขึ้นต่อตนเอง สังคม และสิ่งแวดล้อม สร้างและแบ่งปันข้อมูลอย่างปลอดภัย			สามารถ	เริ่มต้น

ระดับสมรรถนะการอยู่ร่วมกับธรรมชาติและวิทยาการอย่างยั่งยืน (ต่อ)

ระดับการพัฒนา		ระดับความสามารถ			
ระดับ	คำบรรยายระดับ	ป.๑-๓	ป.๔-๖	ม.๑-๓	ม.๔-๖
๙	สร้างโครงงานตามหัวข้อที่กำหนด โดยตั้งคำถาม กำหนดขอบเขตที่ศึกษา ออกแบบ ประเมิน และปรับปรุงวิธีการรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล และเลือกการอนุมานที่ตรงกับเงื่อนไขและข้อจำกัดอย่างมีเหตุผล อธิบายสาเหตุและกระบวนการของปรากฏการณ์ที่ซับซ้อนจากหลักฐานที่รวบรวมได้ โดยใช้ความรู้ หลักการ ทฤษฎี กฎ และปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และเชื่อมโยงผลต่อชีวิต สิ่งแวดล้อม และธรรมชาติอย่างเป็นระบบ พยากรณ์เกี่ยวกับปรากฏการณ์อย่างสมเหตุสมผล ใช้ข้อมูลรอบด้านและน่าเชื่อถือ วิเคราะห์ปัญหาในเชิงระบบจากสถานการณ์ที่ซับซ้อนในธรรมชาติ แก้ปัญหาอย่างเป็นระบบและมีวิจารณ์ด้วยคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี มีส่วนร่วมสร้างสมดุลเพื่อการดำรงชีวิตในธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของชุมชนโดยเสนอแนวทางนำไปปฏิบัติ ตรวจสอบผลและปรับปรุงวิธีการอย่างมุ่งมั่น อดทน ใช้เทคโนโลยีที่หลากหลายในการทำงาน และจัดการผลที่เกิดขึ้น เคารพกฎหมาย มีจริยธรรม เห็นคุณค่าของระบบธรรมชาติโดยปรับตัวให้อยู่ร่วมกันได้อย่างสมดุล		↓	เหนือ ความ คาดหวัง	กำลัง พัฒนา
๑๐	สร้างโครงงานตามความสนใจ โดยตั้งคำถาม วิเคราะห์ สังเคราะห์ หลักการหรือทฤษฎีอย่างรอบด้านเพื่อออกแบบวิธีการรวบรวมข้อมูล ประเมินและปรับปรุงการนำเสนอข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการอนุมาน เลือกใช้โมเดลในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำไปสู่ข้อสรุปและตอบข้อสงสัย อธิบายสาเหตุและกระบวนการของปรากฏการณ์ที่ซับซ้อนและสนใจโดยบูรณาการความรู้หลากหลายสาขาวิชาและเชื่อมโยงผลต่อธรรมชาติ วิเคราะห์ปัญหาในเชิงระบบจากสถานการณ์ในระบบธรรมชาติ แก้ปัญหาอย่างเป็นระบบและมีวิจารณ์ด้วยการบูรณาการศาสตร์ต่าง ๆ อย่างแน่วแน่ ไม่ย่อท้อ ปฏิบัติตนเพื่อดำรงชีวิตในธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุล มีส่วนร่วมในการสร้างจิตสำนึกของคน			↓	สามารถ
	ในชุมชน โดยเสนอแนวทางในการปกป้องหรือฟื้นฟู และอยู่ร่วมกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้อย่างเหมาะสมและยั่งยืน ใช้เทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมการสร้างอาชีพและโอกาสในการแข่งขัน รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี				
๑๐	วิเคราะห์ สังเคราะห์หลักการหรือทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดขอบเขตโครงการที่ศึกษา ออกแบบวิธีการรวบรวมข้อมูลอย่างมีประสิทธิภาพและสร้างสรรค์ ประเมินจุดแข็งของชุดข้อมูล สร้างและยืนยันความถูกต้องของข้อสรุป อธิบายสาเหตุ กระบวนการ และความสัมพันธ์ของปรากฏการณ์ที่ซับซ้อนในระบบธรรมชาติโดยบูรณาการความรู้ในศาสตร์ต่าง ๆ วิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงเหตุและผลที่เป็นจุดวิกฤตซึ่งมีผลต่อความอยู่รอดของมนุษย์และโลกจากสถานการณ์ในระบบธรรมชาติ สร้างนวัตกรรมเพื่อแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ สร้างสรรค์ และมีวิจารณ์ โดยบูรณาการศาสตร์ต่าง ๆ อย่างมุ่งมั่น และเด็ดเดี่ยว สร้างจิตสำนึกของคนในชุมชน ปกป้องหรือฟื้นฟู และอยู่ร่วมกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้อย่างสมดุลและยั่งยืน ใช้เทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมการสร้างอาชีพหรือการเพิ่มมูลค่าของผลผลิตและโอกาสในการแข่งขัน คำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นอย่างรอบด้าน				เหนือ ความ คาดหวัง

สาระและมาตรฐานการเรียนรู้

สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

มาตรฐาน ส ๑.๑ รู้ และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสนา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

มาตรฐาน ส ๑.๒ เข้าใจ ตระหนักและปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี และธำรงรักษาพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ

สาระที่ ๒ หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

มาตรฐาน ส ๒.๑ เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงาม และธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข

มาตรฐาน ส ๒.๒ เข้าใจระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบัน ยึดมั่น ศรัทธา และธำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

สาระที่ ๓ เศรษฐศาสตร์

มาตรฐาน ส.๓.๑ เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภคการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ

มาตรฐาน ส.๓.๒ เข้าใจระบบ และสถาบันทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ และความจำเป็นของการร่วมมือกันทางเศรษฐกิจในสังคมโลก

สาระที่ ๕ ภูมิศาสตร์

มาตรฐาน ส ๕.๑ เข้าใจลักษณะของโลกทางกายภาพ และความสัมพันธ์ของสรรพสิ่งซึ่งมีผลต่อกันและกันในระบบของธรรมชาติ ใช้แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ ในการค้นหา วิเคราะห์ สรุป และใช้ข้อมูลภูมิสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ

มาตรฐาน ส ๕.๒ เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ก่อให้เกิดการสร้างสรรค์วัฒนธรรม มีจิตสำนึกและมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดชั้นปี
สาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

สาระและมาตรฐานการเรียนรู้	ตัวชี้วัดระหว่างทาง ตัวชี้วัดปลายทาง
<p>สาระ : ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม</p> <p>มาตรฐาน ส ๑.๑ รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรมเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข</p>	<p>ตัวชี้วัดระหว่างทาง</p> <p>๑. วิเคราะห์ความสำคัญของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือในฐานะที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมและหลักในการพัฒนาชาติไทย (ส ๑.๑ ป.๕/๑)</p> <p>๒. สรุปพุทธประวัติตั้งแต่เสด็จกรุงกบิลพัสดุ์จนถึงพุทธกิจสำคัญ หรือประวัติศาสดาที่ตนนับถือตามที่กำหนด (ส ๑.๑ ป.๕/๒)</p> <p>๓. เห็นคุณค่าและประพฤติตนตามแบบอย่างการดำเนินชีวิต และข้อคิดจากประวัติสาวก ชาดกเรื่องเล่า และศาสนิกชนตัวอย่างตามที่กำหนด (ส ๑.๑ ป.๕/๓)</p> <p>๔. อธิบายองค์ประกอบและความสำคัญของพระไตรปิฎกหรือคัมภีร์ของศาสนาที่ตนนับถือ (ส ๑.๑ ป.๕/๔)</p> <p>๕. เห็นคุณค่าและสวดมนต์ แผ่เมตตา มีสติที่เป็นพื้นฐานของสมาธิในพระพุทธศาสนา หรือการพัฒนาจิตตามแนวทางของศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนด (ส ๑.๑ ป.๕/๖)</p> <p>ตัวชี้วัดปลายทาง</p> <p>๖. แสดงความเคารพพระรัตนตรัย และปฏิบัติตามไตรสิกขาและหลักธรรมโอวาท ๓ ในพระพุทธศาสนา หรือหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนด (ส ๑.๑ ป.๕/๕)</p> <p>๗. ปฏิบัติตนตามหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือเพื่อการพัฒนาตนเองและสิ่งแวดล้อม (ส ๑.๑ ป.๕/๗)</p>
<p>มาตรฐาน ส ๑.๒ เข้าใจ ตระหนักและปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี และธำรงรักษาพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ</p>	<p>ตัวชี้วัดระหว่างทาง</p> <p>๑. จัดพิธีกรรมตามศาสนาที่ตนนับถืออย่างเรียบง่ายมีประโยชน์ และปฏิบัติตนถูกต้อง (ส ๑.๒ ป.๕/๑)</p> <p>๒. มีมรรยาทของความเป็นศาสนิกชนที่ดีตามที่กำหนด (ส ๑.๒ ป.๕/๓)</p> <p>ตัวชี้วัดปลายทาง</p> <p>๓. ปฏิบัติตนในศาสนพิธี พิธีกรรม และวันสำคัญทางศาสนาตามที่กำหนด และอภิปรายประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรม (ส ๑.๒ ป.๕/๒)</p>

สาระและมาตรฐานการเรียนรู้	ตัวชี้วัดระหว่างทาง ตัวชี้วัดปลายทาง
<p>สาระ : หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม</p> <p>มาตรฐาน ส ๒.๑ เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงามและดำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข</p>	<p>ตัวชี้วัดระหว่างทาง</p> <p>๑. เสนอวิธีการปกป้องคุ้มครองตนเองหรือผู้อื่นจากการละเมิดสิทธิเด็ก (ส ๒.๑ ป.๕/๒)</p> <p>๒. เห็นคุณค่าวัฒนธรรมไทยที่มีผลต่อการดำเนินชีวิตในสังคมไทย (ส ๒.๑ ป.๕/๓)</p> <p>ตัวชี้วัดปลายทาง</p> <p>๓. ยกตัวอย่างและปฏิบัติตนตามสถานภาพ บทบาทสิทธิเสรีภาพและหน้าที่ในฐานะพลเมืองดี (ส ๒.๑ ป.๕/๑)</p> <p>๔. มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชน (ส ๒.๑ ป.๕/๔)</p>
<p>มาตรฐาน ส ๒.๒ เข้าใจระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบัน ยึดมั่น ศรัทธา และดำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข</p>	<p>ตัวชี้วัดระหว่างทาง</p> <p>๑. อธิบายโครงสร้าง อำนาจหน้าที่และความสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่น (ส ๒.๒ ป.๕/๑)</p> <p>๒. ระบุบทบาท หน้าที่ และวิธีการเข้าดำรงตำแหน่งของผู้บริหารท้องถิ่น (ส ๒.๒ ป.๕/๒)</p> <p>ตัวชี้วัดปลายทาง</p> <p>๓. วิเคราะห์ประโยชน์ที่ชุมชนจะได้รับจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ส ๒.๒ ป.๕/๓)</p>
<p>สาระ : เศรษฐศาสตร์</p> <p>มาตรฐาน ส ๓.๑ เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภค การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ</p>	<p>ตัวชี้วัดระหว่างทาง</p> <p>๑. อธิบายปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ (ส ๓.๑ ป.๕/๑)</p> <p>๒. อธิบายหลักการสำคัญและประโยชน์ของสหกรณ์ (ส ๓.๑ ป.๕/๓)</p> <p>ตัวชี้วัดปลายทาง</p> <p>๓. ประยุกต์ใช้แนวคิดของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ในครอบครัว โรงเรียนและชุมชน (ส ๓.๑ ป.๕/๒)</p>
<p>มาตรฐาน ส ๓.๒ เข้าใจระบบและสถาบันทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจและความจำเป็นของการร่วมมือกันทางเศรษฐกิจในสังคมโลก</p>	<p>ตัวชี้วัดระหว่างทาง</p> <p>๑. อธิบายบทบาทหน้าที่เบื้องต้นของธนาคาร (ส ๓.๒ ป.๕/๑)</p> <p>ตัวชี้วัดปลายทาง</p> <p>๒. จำแนกผลดีและผลเสียของการกู้ยืม (ส ๓.๒ ป.๕/๒)</p>

สาระและมาตรฐานการเรียนรู้	ตัวชี้วัดระหว่างทาง ตัวชี้วัดปลายทาง
<p>สาระ : ภูมิศาสตร์</p> <p>มาตรฐาน ส ๕.๑ เข้าใจลักษณะทางกายภาพของโลกและความสัมพันธ์ของสรรพสิ่งซึ่งมีผลต่อกัน ใช้แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ในการค้นหา วิเคราะห์ และสรุปข้อมูลตามกระบวนการทางภูมิศาสตร์ ตลอดจนใช้ภูมิสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ</p>	<p>ตัวชี้วัดระหว่างทาง</p> <p>๑. สืบค้นและอธิบายข้อมูลลักษณะทางกายภาพในภูมิภาคของตนด้วยแผนที่และรูปถ่าย (ส ๕.๑ ป.๕/๑)</p> <p>๒. อธิบายลักษณะทางกายภาพที่ส่งผลต่อแหล่งทรัพยากรและสถานที่สำคัญในภูมิภาคของตน (ส ๕.๑ ป.๕/๒)</p>
<p>มาตรฐาน ส ๕.๒ เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่ก่อให้เกิดการสร้างสรรค์วิธีการดำเนินชีวิต มีจิตสำนึกและมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน</p>	<p>ตัวชี้วัดระหว่างทาง</p> <p>๑. วิเคราะห์สิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่มีอิทธิพลต่อลักษณะการตั้งถิ่นฐานและการย้ายถิ่นของประชากรในภูมิภาคของตน (ส ๕.๒ ป.๕/๑)</p> <p>ตัวชี้วัดปลายทาง</p> <p>๒. วิเคราะห์อิทธิพลของสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติที่ก่อให้เกิดวิธีการดำเนินชีวิตในภูมิภาคของตน (ส ๕.๒ ป.๕/๒)</p> <p>๓. นำเสนอตัวอย่างที่สะท้อนให้เห็นผลจากการรักษาและทำลายสิ่งแวดล้อม และเสนอแนวทางในการจัดการสิ่งแวดล้อมในภูมิภาคของตน (ส ๕.๒ ป.๕/๓)</p>

**โครงสร้างเวลาเรียนหลักสูตรสถานศึกษาอิงฐานสมรรถนะโรงเรียนพุทธิโคก
แผนการเรียนห้องเรียนทั่วไป**

สาระการเรียนรู้	จำนวนชั่วโมงต่อปี					
	ป.๑	ป.๒	ป.๓	ป.๔	ป.๕	ป.๖
ภาษาไทย	๒๐๐	๒๐๐	๒๐๐	๑๖๐	๑๖๐	๑๖๐
คณิตศาสตร์	๒๐๐	๒๐๐	๒๐๐	๑๖๐	๑๖๐	๑๖๐
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	๘๐	๘๐	๘๐	๘๐	๘๐	๘๐
สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	๔๐	๔๐	๔๐	๘๐	๘๐	๘๐
ประวัติศาสตร์	๔๐	๔๐	๔๐	๔๐	๔๐	๔๐
สุขศึกษา และพลศึกษา	๔๐	๔๐	๔๐	๘๐	๘๐	๘๐
ศิลปะ	๔๐	๔๐	๔๐	๘๐	๘๐	๘๐
การงานอาชีพ	๔๐	๔๐	๔๐	๔๐	๔๐	๔๐
ภาษาอังกฤษ	๒๐๐	๒๐๐	๒๐๐	๑๒๐	๑๒๐	๑๒๐
รวมเวลาเรียนพื้นฐาน	๘๘๐	๘๘๐	๘๘๐	๘๔๐	๘๔๐	๘๔๐
กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน						
● กิจกรรมแนะแนว	๔๐	๔๐	๔๐	๔๐	๔๐	๔๐
● กิจกรรมนักเรียน						
- กิจกรรมชุมนุม	๔๐	๔๐	๔๐	๔๐	๔๐	๔๐
- ลูกเสือ- ยุวกาชาด	๓๐	๓๐	๓๐	๓๐	๓๐	๓๐
● กิจกรรมเพื่อสังคมและจิตสาธารณะ	๑๐	๑๐	๑๐	๑๐	๑๐	๑๐
รวมเวลากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	๑๒๐	๑๒๐	๑๒๐	๑๒๐	๑๒๐	๑๒๐
สาระการเรียนรู้เพิ่มเติมตามจุดเน้นของโรงเรียน						
คอมพิวเตอร์	๔๐	๔๐	๔๐	๔๐	๔๐	๔๐
ภาษาจีนเพิ่มเติม	๔๐	๔๐	๔๐	๔๐	๔๐	๔๐
การศึกษาเพื่อการเรียนรู้(IS)	-	-	-	๔๐	๔๐	๔๐
สมรรถนะ	๔๐	๔๐	๔๐	๔๐	๔๐	๔๐
วิทยาศาสตร์พลังสิบ	-	-	-	๔๐	๔๐	๔๐
สาระการเรียนรู้เพิ่มเติมตามจุดเน้นแผนการเรียน						
ภาษาไทยเพิ่มเติม	๔๐	๔๐	๔๐	-	-	-
ด้านทฤษฎีศึกษา	๔๐	๔๐	๔๐	๔๐	๔๐	๔๐
รวมเวลาสาระการเรียนรู้เพิ่มเติม	๒๐๐	๒๐๐	๒๐๐	๒๔๐	๒๔๐	๒๔๐
รวม	๑,๒๐๐	๑,๒๐๐	๑,๒๐๐	๑,๒๐๐	๑,๒๐๐	๑,๒๐๐

**โครงสร้างเวลาเรียนหลักสูตรสถานศึกษาอิงฐานสมรรถนะโรงเรียนพุทธิโคก
แผนการเรียนห้องเรียน Mini English Program**

สาระการเรียนรู้	จำนวนชั่วโมงต่อปี					
	ป.๑	ป.๒	ป.๓	ป.๔	ป.๕	ป.๖
ภาษาไทย	๒๐๐	๒๐๐	๒๐๐	๑๖๐	๑๖๐	๑๖๐
คณิตศาสตร์	๒๐๐	๒๐๐	๒๐๐	๑๖๐	๑๖๐	๑๖๐
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	๘๐	๘๐	๘๐	๘๐	๘๐	๘๐
สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	๔๐	๔๐	๔๐	๘๐	๘๐	๘๐
ประวัติศาสตร์	๔๐	๔๐	๔๐	๔๐	๔๐	๔๐
สุขศึกษา และพลศึกษา	๔๐	๔๐	๔๐	๘๐	๘๐	๘๐
ศิลปะ	๔๐	๔๐	๔๐	๘๐	๘๐	๘๐
การทำงานอาชีพ	๔๐	๔๐	๔๐	๔๐	๔๐	๔๐
ภาษาอังกฤษ	๒๐๐	๒๐๐	๒๐๐	๑๒๐	๑๒๐	๑๒๐
รวมเวลาเรียนพื้นฐาน	๘๘๐	๘๘๐	๘๘๐	๘๔๐	๘๔๐	๘๔๐
กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน						
● กิจกรรมแนะแนว	๔๐	๔๐	๔๐	๔๐	๔๐	๔๐
● กิจกรรมนักเรียน						
- กิจกรรมชุมนุม	๔๐	๔๐	๔๐	๔๐	๔๐	๔๐
- ลูกเสือ- ยุวกาชาด	๓๐	๓๐	๓๐	๓๐	๓๐	๓๐
● กิจกรรมเพื่อสังคมและจิตสาธารณะ	๑๐	๑๐	๑๐	๑๐	๑๐	๑๐
รวมเวลากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	๑๒๐	๑๒๐	๑๒๐	๑๒๐	๑๒๐	๑๒๐
สาระการเรียนรู้เพิ่มเติมตามจุดเน้นของโรงเรียน						
คอมพิวเตอร์	๔๐	๔๐	๔๐	๔๐	๔๐	๔๐
ภาษาจีนเพิ่มเติม	๔๐	๔๐	๔๐	๔๐	๔๐	๔๐
การศึกษาเพื่อการเรียนรู้(IS)	-	-	-	๔๐	๔๐	๔๐
สมรรถนะ	๔๐	๔๐	๔๐	๔๐	๔๐	๔๐
วิทยาศาสตร์พลังสิบ	-	-	-	๔๐	๔๐	๔๐
สาระการเรียนรู้เพิ่มเติมตามจุดเน้นแผนการเรียน						
ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร	๔๐	๔๐	๔๐	๔๐	๔๐	๔๐
Science	๔๐	๔๐	๔๐	-	-	-
รวมเวลาสาระการเรียนรู้เพิ่มเติม	๒๐๐	๒๐๐	๒๐๐	๒๔๐	๒๔๐	๒๔๐
รวม	๑,๒๐๐	๑,๒๐๐	๑,๒๐๐	๑,๒๐๐	๑,๒๐๐	๑,๒๐๐

โครงสร้างเวลาเรียนหลักสูตรสถานศึกษาอิงฐานสมรรถนะโรงเรียนพุทธโศภน
แผนการเรียนห้องเรียนพิเศษวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์

สาระการเรียนรู้	จำนวนชั่วโมงต่อปี					
	ป.๑	ป.๒	ป.๓	ป.๔	ป.๕	ป.๖
ภาษาไทย	๒๐๐	๒๐๐	๒๐๐	๑๖๐	๑๖๐	๑๖๐
คณิตศาสตร์	๒๐๐	๒๐๐	๒๐๐	๑๖๐	๑๖๐	๑๖๐
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	๘๐	๘๐	๘๐	๘๐	๘๐	๘๐
สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	๔๐	๔๐	๔๐	๘๐	๘๐	๘๐
ประวัติศาสตร์	๔๐	๔๐	๔๐	๔๐	๔๐	๔๐
สุขศึกษา และพลศึกษา	๔๐	๔๐	๔๐	๘๐	๘๐	๘๐
ศิลปะ	๔๐	๔๐	๔๐	๘๐	๘๐	๘๐
การงานอาชีพ	๔๐	๔๐	๔๐	๔๐	๔๐	๔๐
ภาษาอังกฤษ	๒๐๐	๒๐๐	๒๐๐	๑๒๐	๑๒๐	๑๒๐
รวมเวลาเรียนพื้นฐาน	๘๘๐	๘๘๐	๘๘๐	๘๔๐	๘๔๐	๘๔๐
กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน						
● กิจกรรมแนะแนว	๔๐	๔๐	๔๐	๔๐	๔๐	๔๐
● กิจกรรมนักเรียน						
- กิจกรรมชุมนุม	๔๐	๔๐	๔๐	๔๐	๔๐	๔๐
- ลูกเสือ- ยุวกาชาด	๓๐	๓๐	๓๐	๓๐	๓๐	๓๐
● กิจกรรมเพื่อสังคมและจิตสาธารณะ	๑๐	๑๐	๑๐	๑๐	๑๐	๑๐
รวมเวลาเรียนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	๑๒๐	๑๒๐	๑๒๐	๑๒๐	๑๒๐	๑๒๐
สาระการเรียนรู้เพิ่มเติมตามจุดเน้นของโรงเรียน						
คอมพิวเตอร์	๔๐	๔๐	๔๐	๔๐	๔๐	๔๐
ภาษาจีนเพิ่มเติม	๔๐	๔๐	๔๐	๔๐	๔๐	๔๐
การศึกษาเพื่อการเรียนรู้(IS)	-	-	-	๔๐	๔๐	๔๐
สมรรถนะ	๔๐	๔๐	๔๐	๔๐	๔๐	๔๐
วิทยาศาสตร์พลังสิบ	-	-	-	๔๐	๔๐	๔๐
สาระการเรียนรู้เพิ่มเติมตามจุดเน้นแผนการเรียน						
วิทยาศาสตร์เพิ่มเติม	๔๐	๔๐	๔๐	-	-	-
คณิตศาสตร์เพิ่มเติม	๔๐	๔๐	๔๐	๔๐	๔๐	๔๐
รวมเวลาเรียนสาระการเรียนรู้เพิ่มเติม	๒๐๐	๒๐๐	๒๐๐	๒๔๐	๒๔๐	๒๔๐
รวม	๑,๒๐๐	๑,๒๐๐	๑,๒๐๐	๑,๒๐๐	๑,๒๐๐	๑,๒๐๐

คำอธิบายรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

รหัสวิชา ส ๑๕๑๐๑
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
เวลา ๘๐ ชั่วโมง

บอก อธิบาย ระบุ ยกตัวอย่างเสนอวิธีการ วิเคราะห์ อภิปราย หรือสรุปความสำคัญ ประวัติศาสตร์ ศาสนา หลักธรรมทางศาสนาที่ตนนับถือ สิทธิพื้นฐานที่เด็กทุกคนพึงได้รับตามกฎหมาย ความแตกต่างทางวัฒนธรรม ของกลุ่มคนในท้องถิ่น การอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข ในชีวิตประจำวัน อานาจอธิปไตยและความสำคัญ ของระบอบประชาธิปไตย บทบาทหน้าที่ของพลเมือง กระบวนการเลือกตั้ง ความสำคัญของสถาบันพระมหากษัตริย์ ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกซื้อสินค้า และบริการ สิทธิพื้นฐานของผู้บริโภค หลักการของเศรษฐกิจพอเพียง ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ หน้าที่เบื้องต้นของเงิน แหล่งทรัพยากรและสิ่งต่าง ๆ ในจังหวัด สภาพแวดล้อมทางกายภาพ ของชุมชน ที่ส่งผลกระทบต่อการใช้ชีวิตของคนในจังหวัด การเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมในจังหวัดและผลที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงนั้น แสดงตนมีส่วนร่วมหรือปฏิบัติตามหลักธรรมทางศาสนาที่ตนนับถือ บำรุงรักษา ศาสนสถาน ศาสนพิธี พิธีกรรมและวันสำคัญทางศาสนาเป็นพลเมืองดี ตามวิถีประชาธิปไตย ในฐานะสมาชิกที่ดีของชุมชน เป็นผู้นำผู้ตามที่ดี อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในจังหวัด ใช้แผนที่ และภาพถ่าย ระบุลักษณะสำคัญทางกายภาพของจังหวัด ใช้แผนที่อธิบายความสัมพันธ์ ของสิ่งต่าง ๆ ที่มีอยู่ในจังหวัด

โดยใช้กระบวนการตั้งคำถามเชิงภูมิศาสตร์ การรวบรวมข้อมูล กระบวนการจัดการข้อมูล กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูล กระบวนการสรุปเพื่อตอบคำถาม กระบวนการคิด กระบวนการสืบค้นข้อมูล กระบวนการปฏิบัติ กระบวนการทางสังคม กระบวนการกลุ่ม กระบวนการเผชิญสถานการณ์และแก้ปัญหา

เกิดสมรรถนะการจัดการตนเอง เห็นคุณค่าในตนเอง รู้จักความสามารถของตนเอง มีเป้าหมายในชีวิต มีวินัยในการดูแลจัดการชีวิตประจำวันของตนเอง จัดการอารมณ์และความเครียด จัดการปัญหาและภาวะวิกฤต ตระหนักภูมิคุ้มกันชีวิต จัดการปัญหาชีวิตประจำวัน และการเรียนตามคำแนะนำ พร้อมเผชิญและยอมรับปัญหาที่เกิดขึ้น การคิดขั้นสูง ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ระบุความเข้าใจที่หลากหลายจากสถานการณ์ที่ไม่ ชับซ้อนและตัดสินใจเลือกคำตอบพร้อมประเมินความเหมาะสม แปลความหมายข้อมูลและหลักฐานเชิงประจักษ์ ด้านการคิดเชิงระบบ ระบุ รวบรวม จัดหมวดหมู่หรือ กำหนดตัวแปรปัจจัยที่เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ ความสัมพันธ์เชิงเหตุผลของปัจจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในระบบหรือสถานการณ์ได้ ด้านการคิดสร้างสรรค์ สร้างชิ้นงานหรือคิดหาวิธีการเพื่อแก้ปัญหาด้วยการผสมผสานและดัดแปลงจาก ความคิดเดิม ใช้การดัดแปลงสิ่ง ที่มีอยู่หรือนำสิ่งอื่นมาทดแทนสิ่งที่ขาดได้ ด้านการคิดแก้ปัญหา ตั้งคำถามเพื่อระบุปัญหาที่ไม่ ชับซ้อนได้ อย่างรวดเร็ว วิเคราะห์และ จัดลำดับสาเหตุของปัญหาที่สำคัญ นิยามปัญหาโดยคำนึงถึงความเหมาะสม รวบรวม ข้อมูลและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับปัญหา ที่มีผลกระทบต่อสังคม ออกแบบวิธีการแก้ปัญหา เสนอทางเลือกในการแก้ปัญหาและระบุข้อดีและข้อเสียของทางเลือกได้หลายทางเลือกที่เป็นไปได้และมีเหตุผล ดำเนินการแก้ปัญหาได้หลายวิธี การสื่อสาร รับสารอย่างมีสติและถอดรหัสเพื่อให้เกิดความเข้าใจ ฟังเสียง อ่านเรื่องและดูภาพที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ที่ใกล้ตัว แล้วสามารถจับประเด็นสำคัญ หรือวัตถุประสงค์ของผู้ส่งสารแบบง่าย ๆ ได้ ด้านการอธิบายความรู้สึกที่ได้รับจากการรับสารประเภทต่าง ๆ ที่มีความซับซ้อนมากขึ้นหรือมีอารมณ์หลากหลายขึ้น แสดงความอดทนในการรับและส่งสาร รับส่งสารบนพื้นฐาน ความเข้าใจ และความเคารพในความคิดเห็น และวัฒนธรรมที่แตกต่าง ตระหนักถึงความแตกต่างระหว่างตนเองกับบุคคล

ในสังคมด้านสังคมและวัฒนธรรมแบบกว้าง ๆ ที่ส่งผลต่อการสื่อสาร เลือกใช้กลวิธีการสื่อสารอย่างเหมาะสม โดยคำนึงถึงความรับผิดชอบต่อสังคม เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ในการสื่อสาร ใช้สื่อที่หลากหลายขึ้น เข้าใจผลกระทบของสื่อที่มีต่อตนเอง ในระยะยาวขึ้น กำหนดจุดมุ่งหมายในการสื่อสาร แบบง่าย ๆ สามารถเลือกใช้ และผลิตสื่อ ใช้กลวิธีในการสื่อสารให้เหมาะสมและเกิดประโยชน์ต่อตนเองได้ การรวมพลังทำงานเป็นทีม เป็นสมาชิกทีมที่ดี และมีภาวะผู้นำ รับผิดชอบบทบาทของตนเองอย่างเต็มความสามารถ และช่วยเหลือเพื่อนในทีมได้ มีกระบวนการทำงาน แบบร่วมมือรวมพลัง ทำงานร่วมกับทีมในการรับฟัง แลกเปลี่ยน แสดงความคิดเห็น เพื่อหาทางเลือกและร่วมตัดสินใจแก้ปัญหากับทีมได้ กำหนดเป้าหมาย และจัดลำดับขั้นตอนการทำงานและปฏิบัติงานจนสำเร็จ เลือกใช้และดูแลรักษาทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า สร้างความสัมพันธ์และจัดการความขัดแย้ง พูดหรือแสดงต่อผู้อื่นในเชิงบวก แก้ไขความขัดแย้งเชิงบวก โดยใช้เหตุและผล การเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง รู้เคารพสิทธิ สามารถกำกับควบคุมตนเอง รู้จักและปกป้องสิทธิเสรีภาพ ของตนเองและผู้อื่น ยอมรับความแตกต่าง ไม่กลั่นแกล้งเพื่อน (Bullying) ทางร่างกายและวาจา ช่วยเหลือผู้อื่นเมื่อเห็นว่าการความช่วยเหลือ รับผิดชอบและปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมตามบทบาท หน้าที่ ระเบียบ กฎ กติกา ตลอดจนแนวปฏิบัติตามวิถีวัฒนธรรมของชุมชนและท้องถิ่น เคารพต่อ สถาบันหลักของชาติ พลเมืองมีส่วนร่วม อย่างมีวิจรรย์ญาณ ติดตามข่าวสารเหตุการณ์ สถานการณ์ ปัญหาที่เกี่ยวข้อง กับตัวเอง โรงเรียน ชุมชน เข้าร่วมกิจกรรมและร่วมเป็น อาสาสมัครในกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ ระดับโรงเรียนหรือชุมชน ที่เหมาะสมตามวัย หาทางออกร่วมกันกับผู้ที่เกี่ยวข้องในการแก้ปัญหาความขัดแย้งในชั้นเรียนหรือโรงเรียนอย่างมีเหตุผล การอยู่ร่วมกับธรรมชาติและวิทยาการอย่างยั่งยืน ออกแบบการบันทึก รวบรวมข้อมูลโดยเลือกใช้เครื่องมือที่เหมาะสม ประเมินความน่าเชื่อถือและความสมเหตุสมผลของข้อมูล จัดการและนำเสนอข้อมูลในรูปแบบที่เหมาะสมกับข้อมูลและจุดประสงค์ในการนำเสนอ วิเคราะห์ข้อมูลจำนวนมาก ลงข้อสรุปจากข้อมูลที่นำเสนอ และประเมินความสมเหตุสมผลของข้อสรุป อธิบายสาเหตุและกระบวนการของปรากฏการณ์อย่างง่ายจากหลักฐานที่รวบรวมได้ โดยใช้ความรู้ในศาสตร์ต่าง ๆ อธิบายความเชื่อมโยงของปรากฏการณ์อย่างง่ายที่เกี่ยวข้องกันซึ่งมีผลต่อธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชน คาดการณ์เกี่ยวกับปรากฏการณ์อย่างง่าย โดยอาศัยหลักวิชาและข้อมูลที่รวบรวมได้ ระบุปัญหาจากสถานการณ์ใกล้ตัว ที่เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและผลกระทบที่เกิดขึ้น การประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะกระบวนการเพื่ออยู่ร่วมกับธรรมชาติ เลือกใช้เทคโนโลยี เพื่อแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน และใช้อย่างคุ้มค่าด้วยการนำกลับมาใช้ซ้ำ (reuse) หรือลดการใช้ (reduce) ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการเรียนรู้ สื่อสาร และทำงานได้ตรงตามวัตถุประสงค์ และเป็นประโยชน์ ประเมินและป้องกันความเสี่ยงจากการระรานทางไซเบอร์ (cyberbullying management) แก้ปัญหาจากสถานการณ์ต่าง ๆ ในธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมตามแนวทางที่ออกแบบ ใช้เหตุผลและความสัมพันธ์ของข้อมูลในการคาดการณ์ ปรากฏการณ์ต่าง ๆ โดย ปราศจากอคติ เก็บรวบรวมและนำเสนอข้อมูล ตามที่รวบรวมได้จริง การอยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างยั่งยืน บอกการเปลี่ยนแปลงและผลกระทบที่เกิดขึ้น มีจิตสำนึกโดยไม่เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดความเสียหายหรือการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลกระทบต่อธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ชื่นชมการทำหน้าที่ของตนเอง บุคคลในครอบครัว โรงเรียนและชุมชน ตามหลักศาสนา พร้อมทั้งบอกแนวปฏิบัติในการดำเนินชีวิต เห็นคุณค่าของการพัฒนาจิต ตามแนวทางของศาสนาที่ตนนับถือ และมีมารยาทของความเป็นศาสนิกชนที่ดีตามที่กำหนด

รหัสตัวชี้วัด

ตัวชี้วัดระหว่างทาง

ส ๑.๑ ป.๕/๑, ป.๕/๒, ป.๕/๓, ป.๕/๔, ป.๕/๖

ส ๑.๒ ป.๕/๑, ป.๕/๓

ส ๒.๑ ป.๕/๒, ป.๕/๓, ป.๕/๔

ส ๒.๒ ป.๕/๑, ป.๕/๒

ส ๓.๑ ป.๕/๑, ป.๕/๓

ส ๓.๒ ป.๕/๑

ส ๕.๑ ป.๕/๑, ป.๕/๒

ส ๕.๒ ป.๕/๑

ตัวชี้วัดปลายทาง

ส ๑.๑ ป.๕/๕, ป.๕/๗

ส ๑.๒ ป.๕/๒

ส ๒.๑ ป.๕/๑

ส ๒.๒ ป.๕/๓

ส ๓.๑ ป.๕/๒

ส ๓.๒ ป.๕/๒

ส ๕.๒ ป.๕/๒, ป.๕/๓

รวม ๒๗ ตัวชี้วัด ๑๘ ตัวชี้วัดระหว่างทาง ๙ ตัวชี้วัดปลายทาง

สมรรถนะหลัก

สมรรถนะที่ ๑ สมรรถนะการจัดการตนเอง ระดับที่ ๔ การจัดการปัญหาและภาวะวิกฤต

สมรรถนะที่ ๒ การคิดขั้นสูง ระดับที่ ๔ การคิดแก้ปัญหา

สมรรถนะที่ ๓ การสื่อสาร ระดับที่ ๔ การรับสารอย่างมีสติและถอดรหัสเพื่อให้เกิดความเข้าใจ

สมรรถนะที่ ๔ การรวมพลังทำงานเป็นทีม ระดับที่ ๔ การเป็นสมาชิกทีมที่ดี และมีภาวะผู้นำ

สมรรถนะที่ ๕ การเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง ระดับที่ ๔ พลเมืองผู้สร้างการเปลี่ยนแปลง

สมรรถนะที่ ๖ การอยู่ร่วมกับธรรมชาติและวิทยาการอย่างยั่งยืน ระดับที่ ๔ การมีคุณลักษณะทาง

คณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์สำหรับการอยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างยั่งยืน

โครงสร้างรายวิชา

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

รายวิชา สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
เวลา ๘๐ ชั่วโมง

หน่วย ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้/ ตัวชี้วัดระหว่างทาง	สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด	สมรรถนะหลัก ระดับสมรรถนะ / พฤติกรรมบ่งชี้	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก คะแนน
๑	ความสำคัญของ พระพุทธศาสนา พุทธ ประวัติ และศาสนาที่ ตนนับถือ	ตัวชี้วัดระหว่างทาง ส ๑.๑ ป.๕/๑, ป.๕/๒ ตัวชี้วัดปลายทาง -	พระพุทธศาสนาเป็นมรดก ทางวัฒนธรรม เป็นหลักในการ พัฒนาชาติไทย การนำหลักธรรมทางพระ พุทธศาสนาเป็นแนวทางการ ดำเนินชีวิตจะทำให้เกิดความ สงบสุขขึ้นในสังคม พระพุทธเจ้าทรงบำเพ็ญ พุทธกิจที่เป็นประโยชน์ต่อ พุทธศาสนิกชนโดยไม่เห็นแก่ ความเหนื่อยยาก การศึกษาพุทธประวัติจะทำให้ ได้แบบอย่างที่ดีของพระพุทธ เจ้ามาปฏิบัติในการดำเนินชีวิต ศาสนาทุกศาสนามีศาสดา เป็นผู้เผยแผ่ศาสนา การศึกษา ประวัติของศาสดาของศาสนา ต่าง ๆ จะทำให้เข้าใจความ	สมรรถนะที่ ๑ สมรรถนะการจัดการ ตนเอง ระดับที่ ๔ การจัดการปัญหาและ ภาวะวิกฤต สมรรถนะที่ ๓ การสื่อสาร ระดับที่ ๔ การรับ สารอย่างมีสติและถอดรหัสเพื่อให้เกิดความ เข้าใจ	๒	๖

หน่วย ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้/ ตัวชี้วัดระหว่างทาง	สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด	สมรรถนะหลัก ระดับสมรรถนะ / พฤติกรรมบ่งชี้	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก คะแนน
			เป็นมาของแต่ละศาสนามากยิ่งขึ้น			
๒	พุทธสาวก ชาดก และ พุทธศาสนิกชน ตัวอย่าง	ตัวชี้วัดระหว่างทาง ส ๑.๑ ป.๕/๓ ตัวชี้วัดปลายทาง -	พุทธสาวกที่ปฏิบัติตนเป็น แบบอย่างที่ดีควรได้รับการยก ย่องและนำมาเป็นแบบอย่าง ชาดก เป็นเรื่องราวในอดีต ชาติของพระพุทธเจ้า ซึ่งให้ ข้อคิดที่สามารถนำไปใช้ในการ ดำเนินชีวิตได้ พุทธศาสนิกชนตัวอย่างเป็น บุคคลที่นำหลักธรรมคำสอน ทางพระพุทธศาสนาไปปฏิบัติ ควรค่าแก่การยกย่องและนำมา เป็นแบบอย่าง	สมรรถนะที่ ๕ การเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง ระดับที่ ๔ พลเมืองผู้สร้างการเปลี่ยนแปลง	๓	๓
๓	พระไตรปิฎกและ คัมภีร์ของศาสนา ต่างๆ	ตัวชี้วัดระหว่างทาง ส ๑.๑ ป.๕/๔ ตัวชี้วัดปลายทาง -	พระไตรปิฎกเป็นคัมภีร์ที่ รวบรวมหลักธรรมคำสอนของ พระพุทธเจ้าไว้เป็นหมวดหมู่ พุทธศาสนิกชนควรศึกษา พระไตรปิฎก เพื่อนำหลักธรรม คำสอนมาปฏิบัติและเป็นการ สืบทอดพระพุทธศาสนาให้คง อยู่สืบต่อไป	สมรรถนะที่ ๑ สมรรถนะการจัดการ ตนเอง ระดับที่ ๔ การจัดการปัญหาและ ภาวะวิกฤต	๑	๒

หน่วย ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้/ ตัวชี้วัดระหว่างทาง	สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด	สมรรถนะหลัก ระดับสมรรถนะ / พฤติกรรมบ่งชี้	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก คะแนน
			คัมภีร์ของศาสนาต่าง ๆ เป็นคัมภีร์ที่รวบรวมคำสอนของ แต่ละศาสนาเพื่อให้ศาสนิกชน นำไปศึกษาและปฏิบัติ			
๔	หลักธรรมทางพระ พุทธศาสนาและหลัก คำสอนของศาสนา ต่าง ๆ	ตัวชี้วัดระหว่างทาง - ตัวชี้วัดปลายทาง ส ๑.๑ ป.๕/๕, ป.๕/๗	หลักธรรมทางพระพุทธ ศาสนา พระรัตนตรัย ไตรสิกขา หลักธรรมโอวาท ๓ พุทธศาสนสุภาษิต และ หลักธรรมเพื่อพัฒนาตนเองและ สิ่งแวดล้อม เป็นหลักคำสอนให้ ทุกคนงดเว้นจากการทำความ ชั่ว ส่งเสริมการทำความดี และ พัฒนาจิตใจให้บริสุทธิ์ ด้วย ตนเองและบุคคลอื่น	สมรรถนะที่ ๒ การคิดขั้นสูง ระดับที่ ๔ การ คิดแก้ปัญหา	๙	๕
๕	การบริหารจิตและ เจริญปัญญา	ตัวชี้วัดระหว่างทาง ส ๑.๑ ป.๕/๖ ตัวชี้วัดปลายทาง -	การบริหารจิตและเจริญ ปัญญาเป็นสิ่งที่ช่วยพัฒนา ตนเองให้มีสติ มีสุขภาพทางจิต ที่ดี ดำเนินชีวิตได้ด้วยความไม่ ประมาท	สมรรถนะที่ ๓ การสื่อสาร ระดับที่ ๔ การรับ สารอย่างมีสติและถอดรหัสเพื่อให้เกิดความ เข้าใจ	๓	๒
๖	หน้าที่และมรรยาท ชาวพุทธ	ตัวชี้วัดระหว่างทาง ส ๑.๒ ป.๕/๓ ตัวชี้วัดปลายทาง	พุทธศาสนิกชน จำเป็นต้อง ปฏิบัติตนตามหน้าที่ และ มรรยาทของชาวพุทธเพื่อสืบ	สมรรถนะที่ ๕ การเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง ระดับที่ ๔ พลเมืองผู้สร้างการเปลี่ยนแปลง	๒	๔

หน่วย ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้/ ตัวชี้วัดระหว่างทาง	สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด	สมรรถนะหลัก ระดับสมรรถนะ / พฤติกรรมบ่งชี้	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก คะแนน
		-	สานวัฒนธรรมที่ ดึงามของ พระพุทธศาสนาให้คงอยู่สืบ ต่อไป			
๗	ศาสนพิธี และ วัน สำคัญทางพระพุทธ ศาสนา	ตัวชี้วัดระหว่างทาง ส ๑.๒ ป.๕/๑ ตัวชี้วัดปลายทาง ส ๑.๒ ป.๕/๒	ศาสนพิธีเป็นพิธีกรรมทาง ศาสนาที่จัดขึ้นเพื่อแสดงถึง ความเลื่อมใสศรัทธาของผู้ที่นับ ถือศาสนาและเป็นแบบแผนที่ ปฏิบัติสืบต่อกันมา วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา คือวันที่ มีเหตุการณ์สำคัญ เกี่ยวกับพระรัตนตรัยเกิดขึ้น โดยพุทธศาสนิกชนจะจัด กิจกรรมเพื่อระลึกถึงคุณของ พระรัตนตรัยและปฏิบัติตนตาม หลักธรรม	สมรรถนะที่ ๔ การรวมพลังทำงานเป็นทีม ระดับที่ ๔ การเป็นสมาชิกทีมที่ดี และมีภาวะ ผู้นำ	๔	๕
สอบกลางภาคเรียนที่ ๑ ตัวชี้วัดปลายทาง ส ๑.๑ ป.๕/๕ , ป.๕/๗ ส ๑.๒ ป.๕/๒					๑	๒๐
๘	พลเมืองดีของสังคม	ตัวชี้วัดระหว่างทาง - ตัวชี้วัดปลายทาง ส ๒.๑ ป.๕/๑	พลเมืองดีจะต้องปฏิบัติตน ตามกฎระเบียบข้อบังคับ เคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น เพื่อจะได้อยู่ร่วมกันในสังคมได้ อย่างมีความสุข	สมรรถนะที่ ๒ การคิดขั้นสูง ระดับที่ ๔ การ คิดแก้ปัญหา	๔	๖

หน่วย ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้/ ตัวชี้วัดระหว่างทาง	สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด	สมรรถนะหลัก ระดับสมรรถนะ / พฤติกรรมบ่งชี้	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก คะแนน
๙	สิทธิเด็กและการ ปกป้องคุ้มครองสิทธิ เด็กในสังคมไทย	ตัวชี้วัดระหว่างทาง ส ๒.๑ ป.๕/๒ ตัวชี้วัดปลายทาง -	สิทธิเด็กเป็นสิทธิขั้นพื้นฐาน ที่เด็กพึงได้รับ เพื่อให้เด็ก สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้ อย่างมีความสุข โดยมีสุขภาพ ร่างกายและจิตใจที่แข็งแรง เพื่อให้เจริญเติบโตขึ้นเป็น ผู้ใหญ่ที่ดีในอนาคต หน่วยงาน ต่าง ๆ จึงควรช่วยกันดูแลเพื่อ ป้องกันการละเมิดสิทธิเด็ก	สมรรถนะที่ ๕ การเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง ระดับที่ ๔ พลเมืองผู้สร้างการเปลี่ยนแปลง	๒	๓
๑๐	การปกครองส่วน ท้องถิ่น ของไทย	ตัวชี้วัดระหว่างทาง ส ๒.๒ ป.๕/๑, ป.๕/๒ ตัวชี้วัดปลายทาง ส ๒. ๒ ป.๕/๓	การปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นการกระจายอำนาจจาก ส่วน กลางไปสู่ท้องถิ่นเพื่อให้ สามารถ ควบคุมดูแลความสงบ เรียบร้อยภายในท้องถิ่นได้ และ สามารถพัฒนาท้องถิ่นให้เกิด ความเจริญก้าวหน้าได้	สมรรถนะที่ ๑ สมรรถนะการจัดการ ตนเอง ระดับที่ ๔ การจัดการปัญหาและ ภาวะวิกฤต	๕	๖ ๒
๑๑	วัฒนธรรมและภูมิ ปัญญาท้องถิ่น	ตัวชี้วัดระหว่างทาง ส ๒.๑ ป.๕/๓ ตัวชี้วัดปลายทาง ส ๒.๑ ป.๕/๔	วัฒนธรรมไทยและภูมิ ปัญญาท้องถิ่นเป็นสิ่งที่แสดงถึง ความเจริญงอกงามประสพ การณ์บรรพบุรุษที่สั่งสมและสืบ ทอดต่อกันมา	สมรรถนะที่ ๕ การเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง ระดับที่ ๔ พลเมืองผู้สร้างการเปลี่ยนแปลง	๓	๔ ๒
สอบปลายภาคเรียนที่ ๑ ตัวชี้วัดปลายทาง ส ๒.๑ ป.๕/๑, ป.๕/๔ ส ๒.๒ ป.๕/๓					๑	๒๐

หน่วย ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้/ ตัวชี้วัดระหว่างทาง	สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด	สมรรถนะหลัก ระดับสมรรถนะ / พฤติกรรมบ่งชี้	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก คะแนน
๑๒	การผลิตสินค้าและบริการ	ตัวชี้วัดระหว่างทาง ส ๓.๑ ป.๕/๑ ตัวชี้วัดปลายทาง -	สินค้าและบริการอาศัย ปัจจัยการผลิตประกอบด้วย ที่ดิน แรงงาน ทุน และ ผู้ประกอบการ	สมรรถนะที่ ๒ การคิดขั้นสูง ระดับที่ ๔ การ คิดแก้ปัญหา	๓	๘
๑๓	เศรษฐกิจพอเพียง	ตัวชี้วัดระหว่างทาง - ตัวชี้วัดปลายทาง ส ๓.๑ ป.๕/๒	เศรษฐกิจพอเพียงเป็น ปรัชญาของพระบาทสมเด็จพระ พระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลย เดชบรมนาถบพิตร รัชกาลที่ ๙ ที่ทรงชี้แนะแนวทางการดำเนิน ชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทย เพื่อให้สามารถพึ่งพาตนเองได้ และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมี ความสุข โดยไม่เบียดเบียนผู้อื่น	สมรรถนะที่ ๔ การรวมพลังทำงานเป็นทีม ระดับที่ ๔ การเป็นสมาชิกทีมที่ดี และมีภาวะ ผู้นำ สมรรถนะที่ ๕ การเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง ระดับที่ ๔ พลเมืองผู้สร้างการเปลี่ยนแปลง	๓	๘
๑๔	สหกรณ์	ตัวชี้วัดระหว่างทาง ส ๓.๑ ป.๕/๓ ตัวชี้วัดปลายทาง -	สหกรณ์ เป็นการรวมกลุ่ม กันของสมาชิกด้วยความสมัคร ใจ เพื่อช่วยแก้ปัญหาเศรษฐกิจ สังคม โดยทุกคนมีสิทธิเท่าเทียม กันและยึดหลักประชาธิปไตย	สมรรถนะที่ ๑ สมรรถนะการจัดการ ตนเอง ระดับที่ ๔ การจัดการปัญหาและ ภาวะวิกฤต	๔	๔
๑๕	ธนาคาร	ตัวชี้วัดระหว่างทาง ส ๓.๒ ป.๕/๑ ตัวชี้วัดปลายทาง ส ๓.๒ ป.๕/๒	ธนาคารมีบทบาทหน้าที่ใน การให้บริการด้านการเงิน การ กู้ยืมเงิน ช่วยให้ผู้สามารถนำ เงินไปใช้ประโยชน์ก่อนได้ โดยมี	สมรรถนะที่ ๑ สมรรถนะการจัดการ ตนเอง ระดับที่ ๔ การจัดการปัญหาและ ภาวะวิกฤต	๕	๔

หน่วย ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้/ ตัวชี้วัดระหว่างทาง	สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด	สมรรถนะหลัก ระดับสมรรถนะ / พฤติกรรมบ่งชี้	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก คะแนน
			กำหนดระยะเวลาใช้เงินคืนใน ภายหลัง และผู้กู้จะต้องเสีย ดอกเบี้ยให้แก่ผู้ให้กู้			
สอบกลางภาคเรียนที่ ๒ ตัวชี้วัดปลายทาง ส ๓.๑ ป.๕/๒ ส ๓.๒ ป.๕/๒					๑	๒๐
๑๖	ภูมิลักษณะและภูมิ สังคมของภูมิภาค ต่าง ๆ	ตัวชี้วัดระหว่างทาง ส ๕.๑ ป.๕/๑, ป.๕/๒ ตัวชี้วัดปลายทาง ส ๕.๒ ป.๕/๒	ประเทศไทยแบ่งภาคทาง ภูมิศาสตร์ได้เป็น ๖ ภูมิภาค แต่ ละ ภูมิภาคมีลักษณะทาง กายภาพและสิ่งแวดล้อมทาง ธรรมชาติทั้งที่เหมือนกันและ แตกต่างกัน ภูมิลักษณะของแต่ละ ภูมิภาคเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ เกิดแหล่งทรัพยากรและ สถานที่สำคัญเกิดการสร้าง สรรค์วัฒนธรรมและการดำเนิน ชีวิตของผู้คนในแต่ละภูมิภาค ให้มีความแตกต่างกัน	สมรรถนะที่ ๑ สมรรถนะการจัดการ ตนเอง ระดับที่ ๔ การจัดการปัญหาและ ภาวะวิกฤต	๑๓	๑๒ ๒
๑๗	การตั้งถิ่นฐานและ การย้ายถิ่นฐานของ ประชากรในภูมิภาค ต่าง ๆ	ตัวชี้วัดระหว่างทาง ส ๕.๒ ป.๕/๑ ตัวชี้วัดปลายทาง -	สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ เป็นปัจจัยที่สำคัญต่อการตั้งถิ่น ฐานของประชากรโดยส่วนใหญ่ ประชากรจะนิยมตั้งถิ่นฐานอยู่ บริเวณที่ราบอุดมสมบูรณ์ มี ความปลอดภัย และมีสิ่งอำนวยความสะดวก	สมรรถนะที่ ๖ การอยู่ร่วมกับธรรมชาติและ วิทยาการอย่างยั่งยืน ระดับที่ ๔ การมี คุณลักษณะทางคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ สำหรับการอยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างยั่งยืน	๕	๒

หน่วย ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้/ ตัวชี้วัดระหว่างทาง	สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด	สมรรถนะหลัก ระดับสมรรถนะ / พฤติกรรมบ่งชี้	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก คะแนน
			<p>ความสะอาด ส่วนปัจจัยที่ทำให้เกิดการย้ายถิ่นฐานของประชากรเกิดจากหลายปัจจัย เช่น ความเจริญด้านเศรษฐกิจ ด้านทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งมีส่วนในการผลักดันให้ประชากรเกิดการย้ายถิ่นฐาน ดังนั้น การตั้งถิ่นฐานและการย้ายถิ่นฐานล้วนมีความสัมพันธ์กับทรัพยากรธรรมชาติทั้งสิ้น ทุกคนควรสร้างจิตสำนึกในการดูแล รักษาและปกป้องทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อให้อยู่ร่วมกันได้อย่างยั่งยืน</p>			
๑๘	สิ่งแวดล้อมในภูมิภาคต่าง ๆ	<p>ตัวชี้วัดระหว่างทาง - ตัวชี้วัดปลายทาง ส ๕.๒ ป.๕/๓</p>	<p>มนุษย์เป็นตัวละครสำคัญที่ทำให้สิ่งแวดล้อมในภูมิภาคต่าง ๆ มีการเปลี่ยนแปลงไป โดยการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมมีทั้งการรักษาและการทำลายผลของการทำลายสิ่งแวดล้อมก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม</p>	<p>สมรรถนะที่ ๖ การอยู่ร่วมกับธรรมชาติและวิทยาการอย่างยั่งยืน ระดับที่ ๔ การมีคุณลักษณะทางคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์สำหรับการอยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างยั่งยืน</p>	๕	๑๐

หน่วย ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้/ ตัวชี้วัดระหว่างทาง	สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด	สมรรถนะหลัก ระดับสมรรถนะ / พฤติกรรมบ่งชี้	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก คะแนน
			ล้อมต่าง ๆ ตามมา และในที่สุด จึงส่งผลกระทบต่อมนุษย์ทุกคน การดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมจึง เป็นสิ่งจำเป็นที่ทุกคนควร ร่วมมือกัน เพื่อให้สิ่งแวดล้อม คงอยู่อย่างสมดุลและยั่งยืน			
สอบปลายภาคเรียนที่ ๒ ตัวชี้วัดปลายทาง ส ๕.๒ ป.๕/๒ ,ป.๕/๓					๑	๒๐
รวม					๘๐	๑๐๐

การออกแบบหน่วยการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
เวลา ๘๐ ชั่วโมง

ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	มาตรฐาน/ ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	นำไปสู่		ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวทางการจัด กิจกรรมการ เรียนรู้
					สมรรถนะ สำคัญของ ผู้เรียน	คุณลักษณะอัน พึงประสงค์		
๑.	ความสำคัญของ พระพุทธศาสนา พุทธประวัติ และศาสนาที่ตน นับถือ	ตัวชี้วัดระหว่าง ทาง ส ๑.๑ ป.๕/๑, ป.๕/๒ ตัวชี้วัด ปลายทาง -	พระพุทธศาสนาเป็น มรดกทางวัฒนธรรม เป็นหลักในการ พัฒนาชาติไทย การนำหลักธรรมทาง พระ พุทธศาสนา มาเป็นแนวทางการ ดำเนินชีวิตจะทำให้ เกิดความสงบสุขขึ้น ในสังคม พระพุทธเจ้าทรง บำเพ็ญพุทธกิจที่เป็น ประโยชน์ต่อ พุทธศาสนิกชนโดย ไม่เห็นแก่ความ เหนื่อยยาก	๑. ความสำคัญของ ศาสนา ๒. พระพุทธศาสนา ๓. ศาสนาอิสลาม ๔. ศาสนาคริสต์ ศาสนาพราหมณ์- ฮินดู	สมรรถนะที่ ๑ สมรรถนะการ จัดการ ตนเอง ระดับที่ ๔ การจัดการ ปัญหาและ ภาวะวิกฤต สมรรถนะที่ ๓ การสื่อสาร ระดับที่ ๔ การ รับสารอย่างมี สติและ ถอดรหัสเพื่อให้ เกิดความเข้าใจ	๑. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ๒. ใฝ่เรียนรู้ ๓. รักความเป็น ไทย	๑. ชิ้นงาน เรื่อง ความสำคัญของ พระพุทธศาสนา ๒. ชิ้นงานเรื่อง พุทธประวัติ	Active learning โดยใช้ กระบวนการ GPAS ๕ Steps

ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	มาตรฐาน/ ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	นำไปสู่		ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวทางการจัด กิจกรรมการ เรียนรู้
					สมรรถนะ สำคัญของ ผู้เรียน	คุณลักษณะอัน พึงประสงค์		
			การศึกษาพุทธประวัติจะทำให้ได้แบบอย่างที่ดีของพระพุทธเจ้ามาปฏิบัติในการดำเนินชีวิตศาสนาทุกศาสนามีศาสดาเป็นผู้เผยแผ่ศาสนาการศึกษาประวัติของศาสดาของศาสนาต่าง ๆ จะทำให้เข้าใจความเป็นมาของแต่ละศาสนามากยิ่งขึ้น					
๒.	พุทธสาวกชาดก และพุทธศาสนิกชนตัวอย่าง	ตัวชี้วัดระหว่างทาง ส ๑.๑ ป.๕/๓ ตัวชี้วัดปลายทาง -	พุทธสาวกที่ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีควรได้รับการยกย่องและนำมาเป็นแบบอย่าง	๑. พุทธสาวก : พระโสณโกฬิวิสะ ๒. ชาดก : จูฬเสฏฐิชาดก วัณณาโรหชาดก	สมรรถนะที่ ๕ การเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง ระดับที่ ๔ พลเมือง	๑. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ๒. ใฝ่เรียนรู้	๑. ชิ้นงานเรื่องพุทธสาวก ๒. ชิ้นงานเรื่องชาดก	Active learning โดยใช้กระบวนการ GPAS ๕ Steps

ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	มาตรฐาน/ ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	นำไปสู่		ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวทางการจัด กิจกรรมการ เรียนรู้
					สมรรถนะ สำคัญของ ผู้เรียน	คุณลักษณะอัน พึงประสงค์		
			ชาตก เป็นเรื่องราว ในอดีตชาติของ พระพุทธเจ้า ซึ่งให้ ข้อคิดที่สามารถ นำไปใช้ในการ ดำเนินชีวิตได้ พุทธศาสนิกชน ตัวอย่างเป็นบุคคลที่ นำหลักธรรมคำสอน ทางพระพุทธศาสนา มาปฏิบัติควรค่าแก่ การยกย่องและ นำมาเป็นแบบอย่าง	๓. พุทธศาสนิกชน ตัวอย่าง : สมเด็จพระสังฆราช (สา ปุสสเทโว) อาจารย์ เสถียรโพธิ์นันทะ	ผู้สร้างการ เปลี่ยนแปลง		๓. ชิ้นงานเรื่อง พุทธศาสนิกชน ตัวอย่าง	
๓.	พระไตรปิฎก และคัมภีร์ของ ศาสนาต่างๆ	ตัวชี้วัดระหว่าง ทาง ส ๑.๑ ป.๕/๔ ตัวชี้วัด ปลายทาง -	พระไตรปิฎกเป็น คัมภีร์ที่รวบรวม หลักธรรมคำสอน ของพระพุทธเจ้าไว้ เป็นหมวดหมู่ พุทธศาสนิกชนควร ศึกษาพระไตรปิฎก	๑. องค์ประกอบของ พระไตรปิฎก ๒. ความสำคัญของ พระไตรปิฎก คัมภีร์ของศาสนาต่าง ๆ ที่คนไทยนับถือ	สมรรถนะที่ ๑ สมรรถนะการ จัดการ ตนเอง ระดับที่ ๔ การจัดการ ปัญหาและ ภาวะวิกฤต	๑. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ๒. ใฝ่เรียนรู้	ชิ้นงานเรื่อง พระไตรปิฎกและ คัมภีร์ของศาสนา ต่าง ๆ	Active learning โดยใช้ กระบวนการ GPAS ๕ Steps

ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	มาตรฐาน/ ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	นำไปสู่		ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวทางการจัด กิจกรรมการ เรียนรู้
					สมรรถนะ สำคัญของ ผู้เรียน	คุณลักษณะอัน พึงประสงค์		
			เพื่อนำหลักธรรมคำสอนมาปฏิบัติและเป็นการสืบทอดพระพุทธศาสนาให้คงอยู่สืบต่อไป คัมภีร์ของศาสนาต่าง ๆ เป็นคัมภีร์ที่รวบรวมคำสอนของแต่ละศาสนาเพื่อให้ศาสนิกชนนำไปศึกษาและปฏิบัติ					
๔.	หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาและหลักคำสอนของศาสนาต่าง ๆ	ตัวชี้วัดระหว่างทาง - ตัวชี้วัดปลายทาง ส ๑.๑ ป.๕/๕, ป.๕/๗	หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา พระรัตนตรัย ไตรสิกขา หลักระบบโอวาท ๓ พุทธศาสนสุภาษิต และหลักธรรมเพื่อพัฒนาตนเองและสิ่งแวดล้อม เป็นหลักคำสอนให้ทุกคนจด	๑. พระรัตนตรัย ๒. ไตรสิกขา ๓. โอวาท ๓ ๔. พุทธศาสนสุภาษิต ๕. หลักธรรมเพื่อพัฒนาตนเองและสิ่งแวดล้อม	สมรรถนะที่ ๒ การคิดขั้นสูง ระดับที่ ๔ การคิดแก้ปัญหา	๑. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ๒. ใฝ่เรียนรู้ ๓. มุ่งมั่นในการทำงาน ๔. รักความเป็นไทย ๕. มีจิตสาธารณะ	๑. ชิ้นงาน เรื่อง พระรัตนตรัย ๒. ชิ้นงานเรื่อง ไตรสิกขา ๓. ชิ้นงานเรื่อง หลักระบบโอวาท ๓ ๔. ชิ้นงานเรื่อง หลักธรรมเพื่อ	Active Learning โดยใช้ กระบวนการ GPAS ๕ Steps

ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	มาตรฐาน/ ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	นำไปสู่		ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวทางการจัด กิจกรรมการ เรียนรู้
					สมรรถนะ สำคัญของ ผู้เรียน	คุณลักษณะอัน พึงประสงค์		
			เว้นจากการทำความ ชั่ว ส่งเสริมการทำ ความดี และพัฒนา จิตใจให้บริสุทธิ์ด้วย ตนเองและบุคคลอื่น	หลักคำสอนของ ศาสนาต่าง ๆ			พัฒนาตนเองและ สิ่งแวดล้อม	
๕.	การบริหารจิต และเจริญ ปัญญา	ตัวชี้วัดระหว่าง ทาง ส ๑.๑ ป.๕/๖ ตัวชี้วัด ปลายทาง -	การบริหารจิต และเจริญปัญญาเป็น สิ่งที่ช่วยพัฒนา ตนเองให้มีสติ มี สุขภาพทางจิตที่ดี ดำเนินชีวิตได้ด้วย ความไม่ประมาท	๑. การสวดมนต์ไหว้ พระ สรรเสริญคุณ พระรัตนตรัย และ แผ่เมตตา การพัฒนาจิตตาม แนวทางของ พระพุทธศาสนา	สมรรถนะที่ ๓ การสื่อสาร ระดับที่ ๔ การ รับสารอย่างมี สติและ ถอดรหัสเพื่อให้ เกิดความเข้าใจ	๑. รักษาติ ศาสน กษัตริย์ ๒. ใฝ่เรียนรู้ ๓. รักความเป็น ไทย	๑. ชิ้นงานเรื่อง หน้าที่ชาวพุทธ ๒. ชิ้นงานเรื่อง มรณาทชาวพุทธ	Active learning โดยใช้ กระบวนการ GPAS ๕ Steps
๖.	หน้าที่และ มรณาทชาว พุทธ	ตัวชี้วัดระหว่าง ทาง ส ๑.๒ ป.๕/๓ ตัวชี้วัด ปลายทาง -	พุทธศาสนิกชน จำเป็นต้องปฏิบัติตน ตามหน้าที่และ มรณาทของชาว พุทธเพื่อสืบสาน วัฒนธรรมที่ดงาม ของพระพุทธศาสนา ให้คงอยู่สืบต่อไป	1. หน้าที่ชาวพุทธ : การจัดพิธีกรรมที่ เรียบง่าย ประหยัด มีประโยชน์ และ ถูกต้องตามหลัก ศาสนา มรณาทชาวพุทธ : การกราบพระ	สมรรถนะที่ ๕ การเป็น พลเมืองที่ เข้มแข็ง ระดับ ที่ ๔ พลเมือง ผู้สร้างการ เปลี่ยนแปลง	๑. รักษาติ ศาสน กษัตริย์ ๒. ใฝ่เรียนรู้ ๓. มุ่งมั่นในการ ทำงาน	๑. ชิ้นงาน เรื่อง การสวดมนต์ไหว้ พระ สรรเสริญคุณ พระรัตนตรัยและ แผ่เมตตา ๒. ชิ้นงานเรื่อง การพัฒนาจิตตาม	Active learning โดยใช้ กระบวนการ GPAS ๕ Steps

ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	มาตรฐาน/ ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	นำไปสู่		ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวทางการจัด กิจกรรมการ เรียนรู้
					สมรรถนะ สำคัญของ ผู้เรียน	คุณลักษณะอัน พึงประสงค์		
				รัตนตรัย การไหว้ พระสงฆ์ การไหว้ บิดา มารดา ครู อาจารย์ ผู้ที่เคารพ นับถือ การกราบศพ			แนวทางของ พระพุทธศาสนา	
๗.	ศาสนพิธีและวัน สำคัญทางพระ พุทธ ศาสนา	ตัวชี้วัดระหว่าง ทาง ส ๑.๒ ป.๕/๑ ตัวชี้วัด ปลายทาง ส ๑.๒ ป.๕/๒	ศาสนพิธีเป็น พิธีกรรมทางศาสนา ที่จัดขึ้นเพื่อแสดงถึง ความเลื่อมใสศรัทธา ของผู้ที่นับถือศาสนา และเป็นแบบแผนที่ ปฏิบัติสืบต่อกันมา วันสำคัญทาง พระพุทธศาสนาคือ วันที่มีเหตุการณ์ สำคัญเกี่ยวกับพระ รัตนตรัยเกิดขึ้น โดย พุทธศาสนิกชนจะจัด กิจกรรมเพื่อระลึกถึง คุณของพระรัตนตรัย	๑. ศาสนพิธี : การมี ส่วนร่วมในการ จัดเตรียมสถานที่ ประกอบพิธีกรรม ทางศาสนา พิธีถวาย สังฆทาน เครื่อง สังฆทาน ระเบียบพิธี ในการทำบุญงาน มงคลและประโยชน์ ของการเข้าร่วม ศาสนพิธีทางศาสนา ๒. กิจกรรมในวัน สำคัญทาง พระพุทธศาสนา	สมรรถนะที่ ๔ การรวมพลัง ทำงานเป็นทีม ระดับที่ ๔ การ เป็นสมาชิกทีม ที่ดี และมีภาวะ ผู้นำ	๑. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ๒. ใฝ่เรียนรู้ ๓. รักความเป็น ไทย	๑. ชิ้นงานเรื่อง ศาสนพิธี ๒. ชิ้นงานเรื่อง กิจกรรมในวัน สำคัญทาง พระพุทธศาสนา	Active Learning โดยใช้ กระบวนการ GPAS ๕ Steps

ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	มาตรฐาน/ ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	นำไปสู่		ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวทางการจัด กิจกรรมการ เรียนรู้
					สมรรถนะ สำคัญของ ผู้เรียน	คุณลักษณะอัน พึงประสงค์		
			และปฏิบัติตาม หลักธรรม	การปฏิบัติตนในศา สนพิธีหรือพิธีกรรม ทางศาสนาต่าง ๆ ที่ คนไทยนับถือ				
๘.	พลเมืองดีของ สังคม	ตัวชี้วัดระหว่าง ทาง - ตัวชี้วัด ปลายทาง ส ๒.๑ ป.๕/๑	พลเมืองดีจะต้อง ปฏิบัติตาม กฎระเบียบข้อบังคับ เคารพสิทธิของ ตนเองและผู้อื่นเพื่อ จะได้อยู่ร่วมกันใน สังคมได้อย่างมี ความสุข	๑. สถานภาพบทบาท สิทธิ เสรีภาพ และ หน้าที่ของพลเมือง ๒. หน้าที่ของ พลเมืองดี ๓. คุณลักษณะของ พลเมืองดี ๔. การคิดแยกแยะ ระหว่างผลประโยชน์ ส่วนตนและผล ประโยชน์ส่วนรวม - การคิดแยกแยะ - ระบบคิดฐาน ๒ - ระบบคิดฐาน ๑๐	สมรรถนะที่ ๒ การคิดขั้น สูง ระดับที่ ๔ การคิด แก้ปัญหา	๑. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ๒. มีวินัย	๑. ชิ้นงาน เรื่อง สถานภาพ บทบาท สิทธิ เสรีภาพ และ หน้าที่ของ พลเมือง ๒. ชิ้นงานเรื่อง หน้าที่ของ พลเมืองดี	Active Learning โดยใช้ กระบวนการ GPAS ๕ Steps

ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	มาตรฐาน/ ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	นำไปสู่		ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวทางการจัด กิจกรรมการ เรียนรู้
					สมรรถนะ สำคัญของ ผู้เรียน	คุณลักษณะอัน พึงประสงค์		
				<ul style="list-style-type: none"> - ความแตกต่างระหว่างจริยธรรมและการทุจริต - ประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวม - การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม - ผลประโยชน์ทับซ้อน ๕. ความละเอียดและความไม่ทนต่อการทุจริต - การทำกรบ้าน - การทำเวร - การสอบ - การแต่งกาย 				

ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	มาตรฐาน/ ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	นำไปสู่		ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวทางการจัด กิจกรรมการ เรียนรู้
					สมรรถนะ สำคัญของ ผู้เรียน	คุณลักษณะอัน พึงประสงค์		
				<ul style="list-style-type: none"> - กิจกรรมนักเรียน (ในห้องเรียน โรงเรียน ชุมชน) - การเข้าแถว ๖. พลเมืองกับความรับผิดชอบต่อสังคม - เรื่องการเคารพสิทธิหน้าที่ต่อตนเองและผู้อื่น - ระเบียบ กฎ กติกา กฎหมาย - ความรับผิดชอบต่อสังคม (ต่อสังคม) - ความเป็นพลเมือง 				
๙.	สิทธิเด็กและการปกป้องคุ้มครองสิทธิเด็กในสังคมไทย	ตัวชี้วัดระหว่างทาง ส ๒.๑ ป.๕/๒ ตัวชี้วัดปลายทาง -	สิทธิเด็กเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่เด็กพึงได้รับ เพื่อให้เด็กสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข โดยมี	๑. สิทธิเด็ก การปกป้องคุ้มครองสิทธิเด็กในสังคมไทย	สมรรถนะที่ ๕ การเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง ระดับที่ ๔ พลเมือง	๑. มีวินัย ๒. ใฝ่เรียนรู้	ชิ้นงานเรื่อง สิทธิเด็กและการปกป้องคุ้มครองสิทธิเด็กในสังคมไทย	Active learning โดยใช้กระบวนการ GPAS ๕ Steps

ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	มาตรฐาน/ ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	นำไปสู่		ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวทางการจัด กิจกรรมการ เรียนรู้
					สมรรถนะ สำคัญของ ผู้เรียน	คุณลักษณะอัน พึงประสงค์		
			สุขภาพร่างกายและ จิตใจที่แข็งแรง เพื่อให้เจริญเติบโต ขึ้นเป็นผู้ใหญ่ที่ดีใน อนาคต หน่วยงาน ต่าง ๆ จึงควร ช่วยกันดูแลเพื่อ ป้องกันการละเมิด สิทธิเด็ก		ผู้สร้างการ เปลี่ยนแปลง			
๑๐.	การปกครอง ส่วนท้องถิ่น ของไทย	ตัวชี้วัดระหว่าง ทาง ส ๒.๒ ป.๕/๑, ป.๕/๒ ตัวชี้วัดปลายทาง ส ๒. ๒ ป.๕/๓	การปกครองส่วน ท้องถิ่นเป็นการ กระจายอำนาจจาก ส่วน กลางไปสู่ ท้องถิ่นเพื่อให้ สามารถควบคุมดูแล ความสงบเรียบร้อย ภายในท้องถิ่นได้ และสามารถพัฒนา ท้องถิ่นให้เกิดความ เจริญก้าวหน้าได้	๑. การปกครองส่วน ท้องถิ่น อำนาจ หน้าที่ และความ สำคัญของการ ปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นกับบริการ สาธารณะประโยชน์ใน ชุมชน	สมรรถนะที่ ๑ สมรรถนะการ จัดการ ตนเอง ระดับที่ ๔ การจัดการ ปัญหาและ ภาวะวิกฤต	๑. ใฝ่เรียนรู้ ๒. รักความเป็น ไทย	๑. ชิ้นงานเรื่อง การปกครองส่วน ท้องถิ่นของไทย ๒. ชิ้นงานเรื่อง องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นกับ บริการ สาธารณะประโยชน์ ในชุมชน	Active learning โดยใช้ กระบวนการ GPAS ๕ Steps

ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	มาตรฐาน/ ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	นำไปสู่		ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวทางการจัด กิจกรรมการ เรียนรู้
					สมรรถนะ สำคัญของ ผู้เรียน	คุณลักษณะอัน พึงประสงค์		
๑๑.	วัฒนธรรมและ ภูมิปัญญา ท้องถิ่น	ตัวชี้วัดระหว่าง ทาง ส ๒.๑ ป.๕/๓ ตัวชี้วัดปลายทาง ส ๒.๑ ป.๕/๔	วัฒนธรรมไทยและ ภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นสิ่งที่แสดงถึง ความเจริญของงาม ประสพ การณ์บรรพ บุรุษที่สั่งสมและสืบ ทอดต่อกันมา	๑. วัฒนธรรมไทย ภูมิปัญญาท้องถิ่น	สมรรถนะที่ ๕ การเป็น พลเมืองที่ เข้มแข็ง ระดับ ที่ ๔ พลเมือง ผู้สร้างการ เปลี่ยนแปลง	๑. ใฝ่เรียนรู้ ๒. รักความเป็น ไทย	๑. ชิ้นงานเรื่อง วัฒนธรรมไทย ๒. ชิ้นงานเรื่อง ภูมิปัญญาท้องถิ่น ในชุมชน	Active learning โดยใช้ กระบวนการ GPAS ๕ Steps
๑๒.	การผลิตสินค้า และบริการ	ตัวชี้วัดระหว่าง ทาง ส ๓.๑ ป.๕/๑ ตัวชี้วัด ปลายทาง -	สินค้าและ บริการอาศัยปัจจัย การผลิต ประกอบด้วยที่ดิน แรงงาน ทุน และ ผู้ประกอบการ	๑. ปัจจัยการผลิต สินค้าและบริการ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อ การผลิตสินค้าและ บริการ	สมรรถนะที่ ๒ การคิดขั้น สูง ระดับที่ ๔ การคิด แก้ปัญหา	๑. ใฝ่เรียนรู้ ๒. มุ่งมั่นในกร ทำงาน	ชิ้นงานเรื่อง ปัจจัยการผลิต สินค้าและบริการ	Active learning โดยใช้ กระบวนการ GPAS ๕ Steps
๑๓.	เศรษฐกิจ พอเพียง	ตัวชี้วัดระหว่าง ทาง - ตัวชี้วัด ปลายทาง ส ๓.๑ ป.๕/๒	เศรษฐกิจ พอเพียงเป็นปรัชญา ของพระบาทสมเด็จพระ พระปรมินทรมหา ภูมิพลอดุลยเดชบรม นาถบพิตร รัชกาลที่ ๙ ที่ทรงชี้แนะแนว	๑. หลักการของ เศรษฐกิจพอเพียง ๒. การประยุกต์ใช้ แนวคิดเศรษฐกิจ พอเพียงในการทำ กิจกรรมต่าง ๆ ใน	สมรรถนะที่ ๔ การรวมพลัง ทำงานเป็นทีม ระดับที่ ๔ การ เป็นสมาชิกทีม ที่ดี และมีภาวะ ผู้นำ	๑. ใฝ่เรียนรู้ ๒. อยู่อย่าง พอเพียง	ชิ้นงาน เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง	Active learning โดยใช้ กระบวนการ GPAS ๕ Steps

ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	มาตรฐาน/ ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	นำไปสู่		ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวทางการจัด กิจกรรมการ เรียนรู้
					สมรรถนะ สำคัญของ ผู้เรียน	คุณลักษณะอัน พึงประสงค์		
			ทางการดำเนินชีวิต แก่พสกนิกรชาวไทย เพื่อให้สามารถพึ่งพา ตนเองได้ และอยู่ ร่วมกันในสังคมอย่าง มีความสุข โดยไม่ เบียดเบียนผู้อื่น	ครอบครัว โรงเรียน และชุมชน การผลิตสินค้าและ บริการในชุมชน	สมรรถนะที่ ๕ การเป็น พลเมืองที่ เข้มแข็ง ระดับ ที่ ๔ พลเมือง ผู้สร้างการ เปลี่ยนแปลง			
๑๔.	สหกรณ์	ตัวชี้วัดระหว่าง ทาง ส ๓.๑ ป.๕/๓ ตัวชี้วัด ปลายทาง -	สหกรณ์ เป็นการ รวมกลุ่มกันของ สมาชิกด้วยความ สมัครใจ เพื่อช่วย แก้ปัญหาเศรษฐกิจ สังคม โดยทุกคนมี สิทธิเท่าเทียมกัน และยึดหลัก ประชาธิปไตย	๑. ความหมายของ สหกรณ์ ๒. หลักการของ สหกรณ์ ๓. ประโยชน์ของ สหกรณ์ ๔. ประเภทของ สหกรณ์ ๕. สหกรณ์ใน โรงเรียน	สมรรถนะที่ ๑ สมรรถนะการ จัดการ ตนเอง ระดับที่ ๔ การจัดการ ปัญหาและ ภาวะวิกฤต	๑. ใฝ่เรียนรู้ ๒. มุ่งมั่นในการ ทำงาน	ชิ้นงาน เรื่อง สหกรณ์	Active learning โดยใช้ กระบวนการ GPAS ๕ Steps

ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	มาตรฐาน/ ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	นำไปสู่		ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวทางการจัด กิจกรรมการ เรียนรู้
					สมรรถนะ สำคัญของ ผู้เรียน	คุณลักษณะอัน พึงประสงค์		
				การประยุกต์หลักการ ของสหกรณ์มาใช้ใน ชีวิตประจำวัน				
๑๕.	ธนาคาร	ตัวชี้วัดระหว่าง ทาง ส ๓.๒ ป.๕/๑ ตัวชี้วัด ปลายทาง ส ๓.๒ ป.๕/๒	ธนาคารมีบทบาท หน้าที่ในการให้ บริการด้านการเงิน การกู้ยืมเงิน ช่วยให้ ผู้กู้สามารถนำเงินไป ใช้ประโยชน์ก่อนได้ โดยมีกำหนดระยะ เวลาใช้เงินคืนใน ภายหลัง และผู้กู้ จะต้องเสียดอกเบี้ย ให้แก่ผู้ให้กู้	๑. บทบาทหน้าที่ เบื้องต้นของธนาคาร การกู้ยืมเงิน	สมรรถนะที่ ๑ สมรรถนะการ จัดการ ตนเอง ระดับที่ ๔ การจัดการ ปัญหาและ ภาวะวิกฤต	๑. ใฝ่เรียนรู้ ๒. มุ่งมั่นในการ ทำงาน	๑. ชิ้นงาน เรื่อง บทบาทหน้าที่ เบื้องต้นของ ธนาคาร ๒. ชิ้นงานเรื่อง การกู้ยืมเงิน	Active Learning โดยใช้ กระบวนการ GPAS ๕ Steps
๑๖.	ภูมิลักษณะและ ภูมิสังคมของ ภูมิภาค ต่าง ๆ	ตัวชี้วัดระหว่าง ทาง ส ๕.๑ ป.๕/๑, ป.๕/๒ ตัวชี้วัด ปลายทาง	ประเทศไทยแบ่ง ภาคทางภูมิศาสตร์ ได้เป็น ๖ ภูมิภาค แต่ละภูมิภาคมี ลักษณะทาง กายภาพและ	๑. ภูมิลักษณะกับภูมิ สังคมภาคเหนือ ๒. ภูมิลักษณะกับภูมิ สังคมภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ	สมรรถนะที่ ๑ สมรรถนะการ จัดการ ตนเอง ระดับที่ ๔ การจัดการ	๑. ใฝ่เรียนรู้ ๒. มุ่งมั่นในการ ทำงาน	๑. ชิ้นงาน เรื่อง ภูมิภาคของเรา ๒. ชิ้นงาน เรื่อง อิทธิพลของ สิ่งแวดล้อมทาง	Active learning โดยใช้ กระบวนการ GPAS ๕ Steps

ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	มาตรฐาน/ ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	นำไปสู่		ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
					สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน	คุณลักษณะอันพึงประสงค์		
		ส ๕.๒ ป.๕/๒	สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติทั้งที่เหมือนกันและแตกต่างกัน ภูมิภาคเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดแหล่งทรัพยากรและสถานที่สำคัญเกิดการสร้าง สรรค์ วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตของผู้คนในแต่ละภูมิภาคให้มีความแตกต่างกัน	๓. ภูมิภาคกับภูมิสังคมภาคกลาง ๔. ภูมิภาคกับภูมิสังคมภาคตะวันออก ๕. ภูมิภาคกับภูมิสังคมภาคตะวันตก ภูมิภาคกับภูมิสังคมภาคใต้	ปัญหาและภาวะวิกฤต		ธรรมชาติในภูมิภาค	
๑๗.	การตั้งถิ่นฐานและการย้ายถิ่นฐานของประชากรในภูมิภาคต่าง ๆ	ตัวชี้วัดระหว่างทาง ส ๕.๒ ป.๕/๑ ตัวชี้วัดปลายทาง -	สิ่งแวดล้อมทางกายภาพเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อการตั้งถิ่นฐานของประชากร โดยส่วนใหญ่ประชากรจะนิยมตั้ง	๑. การตั้งถิ่นฐานของประชากรในภูมิภาคต่าง ๆ การย้ายถิ่นฐานของประชากร	สมรรถนะที่ ๖ การอยู่ร่วมกับธรรมชาติและวิทย์การอย่างยั่งยืน ระดับที่ ๔ การมี	๑. ใฝ่เรียนรู้ ๒. มุ่งมั่นในการทำงาน	ชิ้นงานเรื่อง การตั้งถิ่นฐานและการย้ายถิ่นฐานของประชากร	Active learning โดยใช้กระบวนการ GPAS ๕ Steps

ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	มาตรฐาน/ ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	นำไปสู่		ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวทางการจัด กิจกรรมการ เรียนรู้
					สมรรถนะ สำคัญของ ผู้เรียน	คุณลักษณะอัน พึงประสงค์		
			ถิ่นฐานอยู่บริเวณที่ราบอุดมสมบูรณ์ มีความปลอดภัย และมีสิ่งอำนวยความสะดวก ส่วนปัจจัยที่ทำให้เกิดการย้ายถิ่นฐานของประชากรเกิดจากหลายปัจจัย เช่น ความเจริญด้านเศรษฐกิจ ด้านทรัพยากรธรรมชาติซึ่งมีส่วนในการผลักดันให้ประชากรเกิดการย้ายถิ่นฐาน ดังนั้น การตั้งถิ่นฐานและการย้ายถิ่นฐานล้วนมีความสัมพันธ์กับทรัพยากรธรรมชาติทั้งสิ้น ทุกคนควรสร้าง		คุณลักษณะทางคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์สำหรับการอยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างยั่งยืน			

ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	มาตรฐาน/ ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	นำไปสู่		ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวทางการจัด กิจกรรมการ เรียนรู้
					สมรรถนะ สำคัญของ ผู้เรียน	คุณลักษณะอัน พึงประสงค์		
			จิตสำนึกในการดูแล รักษาและปกป้อง ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม เพื่อให้อยู่ร่วมกันได้ อย่างยั่งยืน					
๑๘.	สิ่งแวดล้อมใน ภูมิภาคต่าง ๆ	ตัวชี้วัดระหว่าง ทาง - ตัวชี้วัด ปลายทาง ส ๕.๒ ป.๕/๓	มนุษย์เป็นตัวละคร สำคัญที่ทำให้ สิ่งแวดล้อมใน ภูมิภาคต่าง ๆ มีการ เปลี่ยนแปลงไป โดย การเปลี่ยนแปลงของ สิ่งแวดล้อมมีทั้งการ รักษาและการ ทำลาย ผลของการ ทำลายสิ่งแวดล้อม ก่อให้เกิดผลกระทบ ต่อสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ตามมา และใน ที่สุดจึงส่งผลกระทบ	๑. ความสัมพันธ์ของ สิ่งแวดล้อมใน ภูมิภาค ๒. สาเหตุการ เปลี่ยนแปลงของ สิ่งแวดล้อมใน ภูมิภาค ๓. การเปลี่ยนแปลง ของสิ่งแวดล้อมใน ภูมิภาคต่าง ๆ แนวทางการจัดการ สิ่งแวดล้อม	สมรรถนะที่ ๖ การอยู่ร่วมกับ ธรรมชาติและ วิทยาการอย่าง ยั่งยืน ระดับที่ ๔ การมี คุณลักษณะทาง คณิตศาสตร์ และ วิทยาศาสตร์ สำหรับการอยู่ ร่วมกับ ธรรมชาติอย่าง ยั่งยืน	๑. ใฝ่เรียนรู้ ๒. มุ่งมั่นในการทำงาน	ชิ้นงาน เรื่อง การ จัดการสิ่งแวดล้อม ในภูมิภาค	Active Learning โดยใช้ กระบวนการ GPAS ๕ Steps

ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	มาตรฐาน/ ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	นำไปสู่		ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวทางการจัด กิจกรรมการ เรียนรู้
					สมรรถนะ สำคัญของ ผู้เรียน	คุณลักษณะอัน พึงประสงค์		
			ต่อมนุษย์ทุกคน การ ดูแลรักษา สิ่งแวดล้อมจึงเป็น สิ่งจำเป็นที่ทุกคน ควรร่วมมือกัน เพื่อให้สิ่งแวดล้อมคง อยู่อย่างสมดุลและ ยั่งยืน					

